

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.016.01.2018

Marzena Drobiazg
Dyrektor Zespołu Szkoły i Przedszkola
Szkoła Podstawowa im. Jana Pokrzywy
w Czyżowie Szlacheckim
Czyżów Szlachecki 2, 27-630 Zawichost

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/027 – Zmiany w systemie oświaty

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa im. płk. Jana Pokrzywy w Zespole Szkoły i Przedszkola w Czyżowie Szlacheckim, Czyżów Szlachecki 2, 27-630 Zawichost.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marzena Drobiazg, Dyrektor Zespołu Szkoły i Przedszkola w Czyżowie Szlacheckim (dalej: Zespół) od 1 września 2011 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie i wdrożenie zmian w systemie oświaty. 2. Zmiany warunków lokalowych i organizacyjnych w związku z reformą oświaty. 3. Współpraca z instytucjami przy wprowadzaniu zmian w systemie oświaty.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2018 oraz okres wcześniejszy, jeżeli miał wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Arkadiusz Pawlik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/98/2018 z 26 października 2018 r. (akta kontroli str. 1-4)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Dyrektor Zespołu (dalej też: Dyrektor) podjęła działania przygotowawcze do właściwego funkcjonowania Szkoły Podstawowej (dalej: Szkoła) w warunkach nowego ustroju szkolnego. Nauczyciele i rodzice zostali poinformowani o zmianach organizacyjnych. W celu zapewnienia dodatkowej liczby sal lekcyjnych dla nowotworzonych oddziałów klasowych wygospodarowano stosowne pomieszczenia. Odkryło się to jednak kosztem zmniejszenia powierzchni świetlicy oraz pozbawienia uczniów korzystania z sal rekreacji.

Zostały ustalone nowe plany nauczania dostosowane do nowej podstawy programowej. Jednakże od grudnia 2013 r. nie przeprowadzono inwentaryzacji majątku szkolnego, także w związku ze zmianą Szkoły z sześciolletniej na ośmioletnią.

Nauczyciele nie podnosili swojej wiedzy ogólnej i zawodowej poprzez uczestnictwo w szkoleniach związanych z wprowadzanymi zmianami w systemie oświaty.

W Szkole funkcjonował aktualny i prawidłowo przyjęty statut. Nie zawierał jednak pełnych dwóch elementów określonych w przepisach prawa oświatowego. Jeden z dokumentów regulujących pracę Szkoły, został przyjęty na podstawie archiwalnego już art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³.

Stan zatrudnienia nauczycieli był adekwatny do potrzeb Szkoły wynikających z realizowanych zadań dydaktyczno-wychowawczych i opiekuńczych. Nie wystąpiły

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm. (dalej: ustawa o NIK).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2018 r. poz. 1457.

negatywne zjawiska związane ze zwolnieniami czy redukcją etatów, a działania Dyrektora Zespołu w zakresie diagnozowania ewentualnych braków kadrowych pozwoliły pozyskać nauczycieli o odpowiednich kwalifikacjach. Zatrudnieni nauczyciele posiadali odpowiednie do realizowanych zajęć edukacyjnych kwalifikacje. Wyodrębnione na szkolenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli środki finansowe nie były wykorzystywane w pełnej wysokości. Prawdopodobnie zorganizowano obowiązkowe zajęcia dydaktyczno-wychowawcze i w związku z wprowadzeniem zmian w systemie oświaty nie nastąpiło w tym zakresie pogorszenie warunków kształcenia dla uczniów. Oferta zajęć pozalekcyjnych nie została po 1 września 2017 r. ograniczona. Kształcenie prowadzono na podstawie prawidłowo dopuszczonych programów nauczania i podręczników szkolnych, jednakże w dniu rozpoczęcia roku szkolnego 2017/2018 nie wszyscy uczniowie dysponowali kompletem podręczników i materiałów edukacyjnych. Zamówień na podręczniki szkolne dokonywano przed zaopiniowaniem i przyjęciem ich przez radę pedagogiczną.

W Szkole nie przestrzegano w pełni zasad higieny pracy umysłowej.

W Szkole znajdują się sale lekcyjne (pomieszczenia do realizacji zadań dydaktycznych) wyposażone w sposób umożliwiający realizację podstawy programowej. Jednak poza pracownią polonistyczną są to pracownie łączone.

Nie zapewniono w pełni uczniom, zgodnie z ich wzrostem, wiekiem i potrzebami, możliwości ergonomicznego korzystania z mebli szkolnych.

Nie w pełni zapewniono też bezpieczny i higieniczny pobyt uczniów zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁴. W sanitariatach przeznaczonych dla uczniów brak było środków higieny osobistej. Część misek WC była uszkodzona w dniu przeprowadzania oględzin.

W Szkole nie utworzono gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W związku z wprowadzonymi zmianami w systemie oświaty nie nastąpiło pogorszenie warunków lokalowych, w przypadku dostępności do pracowni przedmiotowych, sali gimnastycznych, czy biblioteki szkolnej. Przed 1 września 2017 r. powierzchnia najmniejszej sali podzielona przez liczbę uczniów najliczniejszego oddziału klasowego wynosiła 2,95 m², a po 1 września 2017 r. 1,50 m².

Pogorszeniu uległa dostępność do przestrzeni świetlicy szkolnej (pełniącej także funkcję jadalni). Powierzchnia świetlicy zmniejszyła się z 49,3 m² do 18,4 m². Ponadto w świetlicy nie zapewniono bezpieczeństwa uczniom w sposób należyty. Dzieci przebywały też poza świetlicą, tj. na korytarzu, a liczba nauczycieli opiekująca się dziećmi była zbyt mała. W Szkole nierzetelnie prowadzono też dokumentację dotyczącą pracy świetlicy, a także biblioteki szkolnej.

W bibliotece znajdowały się lektury do nowej podstawy programowej, jednak nie w ilości wystarczającej dla wszystkich uczniów danego oddziału klasowego.

Zabrano uczniom możliwość korzystania z sali zabaw oraz w pełnym zakresie z sali fitness.

Na zajęciach z informatyki nie wszyscy uczniowie mieli dostęp do osobnego stanowiska komputerowego. Ponadto nie zabezpieczono komputerów dostępnych dla uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

⁴ Dz. U. z 2003 r. nr 6, poz. 69 ze zm.

Strona internetowa Szkoły nie była aktualizowana.

Nie aktualizowano Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego oraz nie dostosowano jej do przekształcenia Szkoły z sześciolletniej w ośmioletnią

W Szkole dokonywano przeglądu budynku i terenu wokół Szkoły, jednak przegląd ten nie wyczerpywał w pełni zakresu kontroli wymaganego stosownym rozporządzeniem. Protokołu z przeglądu nie przekazywano organowi prowadzącemu.

Dyrektor Zespołu nie wykazała inicjatywy współpracy z instytucjami odpowiedzialnymi za wprowadzenie reformy, w szczególności: organem prowadzącym i organem nadzoru pedagogicznego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Przygotowanie zmian w systemie oświaty

1.1. W okresie objętym kontrolą w Szkole obowiązywał system jednozmianowy. W każdym roku objętym kontrolą (lata 2016/2017 – 2018/2019) było po jednym oddziale danej klasy i łącznie uczyło się odpowiednio: 92 uczniów w sześciu klasach, 105 uczniów w siedmiu klasach i 119 uczniów w ośmiu klasach⁶. Stanowiło to średnio ok. 15 uczniów w klasie (od 8 do 22 uczniów). Liczbę nauczycieli opisano w punkcie 2.2. niniejszego wystąpienia. (akta kontroli str. 8-9, 89-97)

1.2. Zarówno w protokołach z posiedzeń Rady Pedagogicznej jak i w dziennikach lekcyjnych brak jest zapisów świadczących o informowaniu nauczycieli i uczniów o planowanych zmianach w systemie oświaty. (akta kontroli str. 253-254, 425-458, 462, 539-548)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że temat ten był bardzo żywy i często go omawiano, a brak zapisów w protokołach z Rady Pedagogicznej i w dziennikach lekcyjnych wynikał z niedopatrzenia. (akta kontroli str. 600-601)

Dyrektor przekazała 2 czerwca 2017 r. Radzie Rodziców informacje dotyczące prowadzonych remontów i przenosin w celu utworzenia jeszcze jednej sali lekcyjnej dla nowej klasy, tj. klasy VII. Zapoznała również Radę z reformą oświaty, nowymi przedmiotami i poszukiwaniami kadry. Na posiedzeniu 16 października 2017 r. omówiła przekształcanie szkoły sześciolletniej w ośmioletnią oraz najważniejsze zmiany wynikające z reformy oświaty. W dniu 2 lipca 2018 r. przybliżyła Radzie Rodziców propozycję umieszczenia grupy „0” na świetlicy, a także remontów związanych z utworzeniem kolejnej sali lekcyjnej, dla klasy VIII. Zapoznała również Radę Rodziców z reformą oświaty, liczbą godzin nowych przedmiotów i kłopotach kadrowych. (akta kontroli str. 258-261)

Sprawozdania z realizacji zadań oświatowych przedstawianych organowi prowadzącemu przekazano 27 października 2017 za rok szkolny 2016/2017 oraz 3 października 2018 r. za rok szkolny 2017/2018 drogą elektroniczną. (akta kontroli str. 600, 604-611)

Na stronie internetowej Szkoły nie zamieszczono informacji związanych ze zmianami w systemie oświaty. (akta kontroli str. 494-523, 601)

W Szkole nie opracowano procedury rozpatrywania skarg i wniosków. Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że rodzice mają prawo przyjść i złożyć ustną skargę, ale do tej

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Ponadto w przedszkolu w poszczególnych latach szkolnych jest odpowiednio 41, 44 i 41 uczniów.

pory nie było takich przypadków. Ponadto na zebraniach z rodzicami, rodzice swoje ewentualne uwagi przekazują wychowawcom klas.

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że nie wystąpiły protesty/niepokoje społeczne (np. rodziców, nauczycieli, pracowników niepedagogicznych) związane z trybem i sposobem wprowadzanych zmian w systemie oświaty. (akta kontroli str. 600)

Od grudnia 2013 r. w Szkole nie przeprowadzono inwentaryzacji majątku. (akta kontroli str. 597-599)

1.3. Zarówno Dyrektor Zespołu jak i pozostali nauczyciele nie brali udziału w żadnych szkoleniach związanych z wdrażaną reformą oświatową, poza udziałem w roku szkolnym 2017/2018 Dyrektor w 8-godzinnym szkoleniu dotyczącym *Nowego Systemu Informacji Oświatowej w praktyce*. (akta kontroli str. 85, 347-412)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że proponowała takie szkolenia innym nauczycielom, ale z nieznanых jej powodów nie skorzystali z tej propozycji. (akta kontroli str. 603)

1.4. Przeprowadzone w latach szkolnych 2017/2018 i 2018/2019 przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sandomierzu kontrole dotyczące przygotowania placówki do rozpoczęcia roku szkolnego nie wykazały nieprawidłowości. (akta kontroli str. 252, 253)

1.5. Zgodnie z art. 291 ust.1 pkt 1 lit. a ustawy z 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo Oświatowe⁷ począwszy od roku szkolnego 2017/2018 dyrektor ustala nowe, ramowe plany nauczania w klasach I, IV i VII szkoły podstawowej, a w latach następnych również w kolejnych klasach.

Jak wyjaśniła Dyrektor Zespołu, prace projektowe nad arkuszami organizacyjnymi Zespołu na rok szkolny 2017/2018 i 2018/2019 trwały w marcu i pierwszych dniach kwietnia. (akta kontroli str. 601)

W dniu 16 marca 2017 r. Rada Pedagogiczna pozytywnie zaopiniowała propozycję przydziału godzin w projekcie arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2017/2018. Arkusz organizacyjny wraz z ramowymi planami nauczania został sporządzony 6 kwietnia 2017 r. Nie można ustalić, kiedy został przekazany do organu stanowiącego nadzór pedagogiczny, tj. Kuratorium Oświaty w Kielcach, Oddział w Sandomierzu. Wizytator kuratorium 28 kwietnia 2017 r. umieścił na ww. arkuszu adnotację, że jest on niezgodny z przepisami prawa w zakresie dotyczącym kwalifikacji nauczyciela-bibliotekarza. Pomimo to burmistrz Zawichostu zatwierdził arkusz organizacyjny 15 maja 2017 r. Dyrektor Zespołu 9 sierpnia 2017 r. wystąpiła z wnioskiem do Kuratora Oświaty na zatrudnienie w bibliotece osoby, która od października 2017 r. rozpocznie studia z zakresu bibliotekoznawstwa, na co ten 29 sierpnia 2018 r. wyraził zgodę. (akta kontroli str. 289-319)

Dyrektor zwróciła się 4 kwietnia 2018 r. do Związku Nauczycielstwa Polskiego Zarząd Oddziału w Sandomierzu (dalej: ZNP), o wydanie opinii na temat arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2018/2019 (wpływ 9 kwietnia 2018 r.). ZNP 10 kwietnia 2018 r. wyraził pozytywną opinię do arkusza organizacyjnego. Wizytator kuratorium 8 maja 2018 r. potwierdził, że jest on zgodny z przepisami prawa, a burmistrz zatwierdził arkusz 17 maja 2018 r. (akta kontroli str. 320-436)

1.6. Plan finansowy Zespołu został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Rodziców i zatwierdzony przez burmistrza 15 listopada 2018 r. Wg stanu na 7 listopada 2018 r. w planie finansowym zmian dokonano 10 maja, 28 czerwca, 30 lipca, 2 sierpnia i 7 września 2018 r. (akta kontroli str. 230-245, 601, 613)

⁷ Dz.U. z 2017 r., poz. 2203

Zewnętrzna infrastruktura obiektu szkolnego nie zmieniła się od 2017 r. Natomiast wewnątrz Szkoły przeprowadzono remonty m.in. malowanie ścian, sufitów, położono podłogę w sali informatycznej. Nie ma w dokumentacji żadnych pism do organu prowadzącego szkołę, ewentualnie poprzedzonych przeglądem dokonany przez komisję powołaną przez Dyrektora Zespołu, gdyż, jak wyjaśniła były to drobne remonty i nie wymagały dużych nakładów finansowych (akta kontroli str. 601)

Dyrektor nie dokonała zmian stron w umowach zakupu np. dostawców energii, gazu, wody, internetu, telekomunikacji, odbiorców odpadów i nieczystości, itp., gdyż, jak wyjaśniła, nie zachodziła taka potrzeba. (akta kontroli str. 601)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieprzeprowadzeniu inwentaryzacji majątku Szkoły od grudnia 2013 r., tj. także w związku ze zmianą Szkoły z sześciioletniej na ośmioletnią. (akta kontroli str. 597-599)

Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości⁸ *jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację środków trwałych*. Termin i częstotliwość inwentaryzacji środków trwałych uważa się za dotrzymany, jeżeli, zgodnie z art. 26 ust. 3 ww. ustawy, przeprowadzono ją raz w ciągu 4 lat. Tymczasem ostatnią inwentaryzację zakończono w szkole 16 grudnia 2013 r., tj. ponad 5 lat temu.

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że przeoczyła powyższy termin. (akta kontroli str. 602)

Na podstawie uchwały Rady Miejskiej Zawichost z 29 listopada 2017 r. z dniem 1 września 2017 r. przekształcono Szkołę z sześciioletniej w ośmioletnią, a powyższa uchwała stanowiła jednocześnie akt założycielski ośmioletniej szkoły podstawowej. Oznacza to, że z dniem 1 września 2017 r. szkoła sześcioletnia przestała istnieć. (akta kontroli str. 6-7)

Zgodnie z art. 26 ust. 4 ustawy o rachunkowości *inwentaryzację przeprowadza się również na dzień zakończenia działalności przez jednostkę*.

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że nie wiedziała, że jest taki przepis i nie zleciła inwentaryzacji. (akta kontroli str. 601-602)

Osobą odpowiedzialną za powyższą nieprawidłowość jest Dyrektor Zespołu, Marzena Drobiazg.

OCENA CZĄSTKOWA

Dyrektor Zespołu podjęła współpracę z nauczycielami i rodzicami w zakresie tworzenia optymalnych warunków do realizowanych zadań związanych z wdrażaniem reformy oświatowej. Z dostatecznym wyprzedzeniem podjęte zostały działania przygotowawcze do właściwego funkcjonowania szkoły w warunkach nowego ustroju szkolnego. Ustalono organizację Szkoły poprzez nowe arkusze organizacyjne oraz sporządzenie projektu planu finansowego Szkoły na rok 2018. Przygotowano obiekt szkolny oraz poszczególne pomieszczenia i wyposażenie do funkcjonalności przewidzianej w nowym ustroju szkolnym. Nie przeprowadzano jednak inwentaryzacji majątku szkolnego. Dyrektor Zespołu oraz nauczyciele nie brali udziału w szkoleniach przygotowujących do podjęcia działalności dydaktyczno-wychowawczej w zreformowanej szkole.

OBSZAR

2. Zmiany warunków organizacyjnych i lokalowych w związku z reformą oświaty

Opis stanu
faktycznego

Zmiana warunków organizacyjnych w związku z reformą oświaty

2.1. Uchwałą Rady Miejskiej w Zawichost⁹, z dniem 1 września 2017 r. przekształcono dotychczasową sześcioletnią Szkołę Podstawową w Czyżowie

⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 395, ze zm.

⁹ Uchwała Nr XXXIII/162/2017 Rady Miejskiej Zawichost z dnia 29 listopada 2017 r.

Szlacheckim w ośmioletnią Szkołę Podstawową, obejmującą swoim obwodem 11 miejscowości: Chrapanów, Czyżów Plebański, Czyżów Szlachecki, Dąbie, Dziurów, Józeków, Kolecin, Pawłów, Podszyn, Wygoda, Wyspa. Uchwała stanowiła jednocześnie akt założycielski ośmioletniej Szkoły Podstawowej. (akta kontroli str. 6-7)

Podstawą funkcjonowania Szkoły jest Statut Zespołu Szkoły i Przedszkola w Czyżowie Szlacheckim uchwalony przez Radę Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Czyżowie Szlacheckim 16 listopada 2017 r. Statut zawiera elementy wymagane art. 98 ust. 1 ustawy z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe¹⁰. (akta kontroli str. 8-78)

2.2. W latach szkolnych 2016/2017 – 2018/2019 w Szkole zwiększała się liczba nauczycieli oraz etatów i wynosiła, wg stanu na 30 września każdego roku, odpowiednio: 13 (10,63), 14 (12,67) i 17 (14,67)¹¹. (akta kontroli str. 80, 89-97)

W roku szkolnym 2017/2018 rozpoczęli naukę uczniowie klasy siódmej, a w roku następnym uczniowie klasy ósmej. Spowodowało to zwiększenie liczby godzin dla nauczycieli. Nauczyciel mający w roku szkolnym 2016/2017 17 godzin zajęć z języka polskiego w klasach IV-VI, w roku szkolnym 2017/2018 miał 21 godzin zajęć w klasach IV-VII i w roku szkolnym 2018/2019 26 godzin zajęć w klasach IV-VIII, co stanowi odpowiednio 0,94; 1,17 i 1,44 etatu. Analogicznie:

- nauczyciel języka angielskiego – 17 godzin, 20 godzin, 22 godziny, tj. 0,94; 1,11 i 1,22 etatu;
- nauczyciel języka niemieckiego – 6, 8 i 10 godzin, tj. 0,33; 0,44 i 0,55 etatu;
- nauczyciel matematyki – 12, 16 i 20 godzin, tj. 0,67; 0,89 i 1,11 etatu;
- nauczyciel historii i wdż¹² – 5; 7,5 i 13,5¹³ godziny, tj. 0,28; 0,42 i 0,75 etatu;
- nauczyciel informatyki – 8, 9 i 10 godzin, tj. 0,44; 0,5 i 0,56 etatu;
- jeden z dwóch nauczycieli wf – 8, 12 i 16 godzin, tj. 0,44; 0,67 i 0,89 etatu.
- nauczyciel religii, plastyki i muzyki – 18, 22 i 22 godzin¹⁴, tj. 1; 1,22 i 1,22 etatu.

W powyższych przypadkach są to nauczyciele uczący oddziały od IV wzwyż, za wyjątkiem nauczycieli uczących języka angielskiego i religii, gdyż przedmioty te uczniowie mają od klasy I. (akta kontroli str. 79, 81-84, 89-97, 289-316, 320-346)

W Zespole nie wystąpiła sytuacja zwolnień nauczycieli, w trybie art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela¹⁵, wydanych przez dyrektora szkoły zgód na przeniesienie nauczyciela do innej szkoły (art. 18), polecenia organu prowadzącego dotyczącego obowiązku podjęcia pracy w innej szkole celem uzupełnienia tygodniowego obowiązkowego wymiaru pensum (art. 22). (akta kontroli str. 710)

W latach szkolnych objętych kontrolą troje nauczycieli zatrudnionych w Szkole, celem uzyskania pensum, uczyło również w innych szkołach. I tak:

- nauczyciel techniki i informatyki w roku szkolnym 2016/2017 miał 14 godzin zajęć (3 godziny techniki, 8 informatyki i 3 godziny zajęć świetlicowych),

¹⁰ Dz. U. z 2018 r. poz. 996 ze zm.

¹¹ Pensum dla nauczyciela wynosi 18 godzin, dla pedagoga szkolnego 20 godzin, dla opiekuna świetlicy 26 godzin, a dla bibliotekarza 30 godzin.

¹² Wychowanie do życia w rodzinie.

¹³ W tym od roku szkolnego 2018/2019 dwie godziny wiedzy o społeczeństwie w klasie VIII.

¹⁴ Nie nastąpił wzrost liczby godzin w roku szkolnym 2018/2019, gdyż pomimo tego, że doszły 2 godziny religii w klasie VIII, to nauczyciel temu zabrano 2 godziny muzyki.

¹⁵ Dz. U. z 2018 r. poz. 967.

w kolejnym roku 14 godzin (odpowiednio 3, 9 i 2), a obecnie 16 godzin (3,10,3). Jest to jedyny nauczyciel uczący techniki i informatyki w szkole;

- nauczyciel wf w roku szkolnym 2016/2017 miał 9 godzin (8 godzin wf i 1 godzina zajęć świetlicowych), w roku szkolnym 2017/2018 – 14 godzin (12 i 2), a w bieżącym roku szkolnym 16 godzin wf. Wszystkie godziny wf stanowiły w Szkole odpowiednio 12, 16 i 20 godzin,
- nauczyciel języka niemieckiego – liczba godzin 6, 8 i 10.

Kolejnym z nauczycieli uczącym w innej szkole był nauczyciel fizyki i chemii pracujący jedynie w roku szkolnym 2017/2018 i mający wszystkie godziny ww. przedmiotów: 2 fizyki i 2 chemii. (akta kontroli str. 79, 81-84, 86, 289-316, 320-346)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że *ww. nauczyciel odszedł do najbardziej prestiżowej szkoły w powiecie sandomierskim. (...) znalazł tam zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy wraz z nadgodzinami. W mojej szkole miałby maksymalnie 9 godzin zajęć (w tym jedna godzina zajęć świetlicowych). W związku z powyższym trudno było mi zatrzymać tego nauczyciela w szkole.* (akta kontroli str. 602)

W bieżącym roku szkolnym zastąpił go inny nauczyciel, również jako jedyny uczący ww. przedmiotów: 4 godziny fizyki i 4 godziny chemii.

Ponadto od roku szkolnego 2017/2018 w Szkole pracuje nauczyciel uczący tylko doradztwa zawodowego w wymiarze 10 godzin rocznie w poprzednim roku szkolnym i 20 godzin rocznie w roku szkolnym 2018/2019.

W roku szkolnym 2018/2019 zatrudniono kolejnego nauczyciela uczącego w klasie VIII edukacji dla bezpieczeństwa w wymiarze jednej godziny. (akta kontroli str. 79, 81-84, 86, 289-316, 320-346)

Zgodnie ze sprawozdaniami Rb-28S koszty wynagrodzeń za 2016 r. wyniosły łącznie 673,7 tys. zł (w tym wynagrodzenia bezosobowe 39,8 tys. zł, dodatkowe wynagrodzenie roczne 44,4 tys. zł), za 2017 r. - 737,2 tys. zł (odpowiednio: 43,1 tys. zł i 48,4 tys. zł), a za 2018 r., wg planu po zmianach, wyniosą – 865,4 tys. zł (odpowiednio: 46,1 tys. zł i 54,8 tys. zł)¹⁶. (akta kontroli str. 246-251, 287-288)

2.3. Zajęcia dla nauczycieli zostały przydzielone zgodnie z posiadanymi przez nich kwalifikacjami. (akta kontroli str. 79, 81-84, 89-97, 289-316, 320-346)

2.4. W rozdziale 80146 *Dokształcanie i doskonalenie zawodowe nauczycieli* w planach wydatków finansowych przyjęto na 2016 r. 6.295 zł (1.145 zł w § 4210 i 5.150 zł w § 4700¹⁷), na 2017 r. 7.617 zł (odpowiednio 2.000 zł i 5.617 zł), a na 2018 r. 9.041 (odpowiednio 2.000 zł i 7.041 zł). (akta kontroli str. 143-144, 173-174, 230-231)

W dniu 28 listopada 2016 zmniejszono plan wydatków o 3.740 zł (o 540 zł w § 4210 i o 3.200 zł w § 4700) jednocześnie zwiększając o tę kwotę wynagrodzenia osobowe. Wydatkowano środki w wysokości 2.498,86 zł, co stanowiło 97,8% planu po zmianach i 39,7% planu przed zmianami. Od 1 września 2016 r. wydatkowo w § 4700 kwotę 400 zł.¹⁸ (akta kontroli str. 143-144, 160-163, 246-247, 347-357)

Do końca kwietnia 2017 r. w § 4700 zmniejszono wydatki o 1.017 zł¹⁹. W dniu 20 listopada 2017 r. zmniejszono plan wydatków o 1.800 zł (o 1.200 zł w § 4210 i o 600 zł w § 4700) jednocześnie zwiększając o tę kwotę wynagrodzenia osobowe

¹⁶ Wydatki wykonane na koniec 30 listopada 2018 r. 823,3 tys. zł

¹⁷ 4210 – zakup materiałów i wyposażenia, 4700 – szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej

¹⁸ Szkolenie okresowe BHP dla pracowników (200 zł) i szkolenie z zasad racjonalnego żywienia dla 1 osoby (200 zł)

¹⁹ 13 marca zmniejszenie o 2.600 zł, a 24 kwietnia zwiększenie o 1.583 zł

i wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń. Wydatkowano środki w wysokości 4.476,54 zł, co stanowiło 93,3% planu po zmianach i 58,8% planu przed zmianami. W § 4700 wydatkowano 3.877,56 zł, m.in. na szkolenie: kadry dotyczące wykorzystania nowoczesnych technik informacyjno-komunikacyjnych, dot. pracowni edukacji ekologiczno-przyrodniczej, z zakresu ochrony danych osobowych oraz z ZFŚS. (akta kontroli str. 173-174, 214-218, 248-249, 358-388, 556-557)

Plan wydatków na 2018 r. zmniejszono o 5.000 zł (o 1.000 zł w § 4210 i 4.000 zł w § 4700). Na dzień 28 listopada 2018 r. wydatkowano 2.130,56 zł co stanowiło 52,7% planu po zmianach i 23,6% planu przed zmianami. W § 4700 wydatkowano 2.130,56 zł, m.in. szkolenie z zakresu ochrony danych osobowych, studia podyplomowe nauczyciela biologii i geografii, szkolenie dyrektora dotyczące egzaminu po ósmej klasie szkoły podstawowej. (akta kontroli str. 250-251, 389-412, 558)

Dyrektor Zespołu w odniesieniu do niepełnego wykorzystania środków w § 4700 wyjaśniła: *zarówno w roku 2017 jak i obecnie studia z fizyki kontynuował nauczyciel, który odszedł do innej szkoły. Sądziłam, że zarówno za poprzedni rok jak i bieżący złoży faktury z prośbą o refundację, ale tego nie zrobił. Podobną sytuację miałam z panią studiującą bibliotekoznawstwo. Pomimo moich kilkakrotnych nalegań nie złożyła ona wniosku o dofinansowanie mimo że wiem, iż poniosła wydatki na studia. Problemem też jest odległość od Kielc, gdzie odbywa się większość szkoleń i jest możliwość podjęcia ewentualnych studiów. Z Czyżowa nie ma bezpośredniego połączenia do Kielc, a nauczyciele (w większości kobiety) nie mają prawa jazdy. Problemem dla nich jest nawet dojazd do miejsca pracy.*

Co do składanych przez nią wniosków o zmniejszenie środków na szkolenia wyjaśniła: *mając doświadczenie na stanowisku dyrektora (od 2005 r.), przewidywała, że pieniądze przeznaczone na doszkącanie nauczycieli nie zostaną wykorzystane.* (akta kontroli str. 602-603)

2.5. W roku szkolnym 2016/2017 czterech spośród trzynastu, a w roku szkolnym 2017/2018 sześciu spośród czternastu nauczycieli brało udział w doskonaleniu zawodowym. W roku szkolnym 2018/2019 żaden z siedemnastu nauczycieli nie uczestniczył w szkoleniach. Tematykę szkoleń opisano w punkcie 2.4. niniejszego wystąpienia pokontrolnego. Nauczyciele, za wyjątkiem Dyrektora Zespołu, nie brali udziału w kształceniu i doskonaleniu zawodowym związanym z wprowadzeniem zmian w systemie oświaty. (akta kontroli str. 80,85)

2.6.1. Przedłożone przez Dyrektora Zespołu zestawienie dotyczące faktycznie zrealizowanych godzin lekcyjnych (tj. takie, które zostały potwierdzone odpowiednim wpisem w dzienniku lekcyjnym) dla klas I, III, IV, VI i VII w roku szkolnym 2017/2018 miały postać wyciągów z dzienników lekcyjnych – część „Godzinowa realizacja planów i nauczania”. Przedłożone zestawienie, w konfrontacji z przeprowadzoną analizą wpisów w dziennikach lekcyjnych wykazało, że jedynie w klasie I liczba godzin zgadzała się w obu przypadkach, natomiast w klasie III zrealizowano, w porównaniu do przedłożonych zestawień, o jedną lekcję języka angielskiego mniej, w klasie IV zrealizowano mniej o 6 godzin wf i po jednej godzinie informatyki²⁰, języka angielskiego, języka niemieckiego, w klasie VI zrealizowano mniej o 4 godziny wf, 2 godziny języka angielskiego i po 1 lekcji przyrody, historii i techniki. W klasie VII zrealizowano mniej o 9 godzin wf, 4 godziny geografii, 4 godziny języka angielskiego, 3 godziny biologii, 2 godziny polskiego i jedną godzinę informatyki. Ponadto zrealizowano o 2 godziny mniej religii. (akta kontroli str. 413-458)

²⁰ Dla jednej z grup

W związku z powyższym stwierdzono, że liczba zrealizowanych godzin lekcyjnych była zgodna z ramowymi planami nauczania oraz arkuszem organizacyjnym w pełni w klasach I i III. Natomiast w klasie IV powinno być 128 godzin wf, a zrealizowano faktycznie 121. W klasie VII powinno być 64 biologii, a zrealizowano 63 oraz 128 wf, a faktycznie zrealizowano 126. (akta kontroli str. 289-306, 413-458)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła: *byłam przekonana, że wpisy w dzienniku dokonywane przez nauczycieli są prawidłowe. Lekcje te na pewno się odbyły, a nauczyciele nie wpisywali tematu zajęć lub nie składali swojego podpisu przez przeoczenie, nieuwagę. Przyznam, że mnie również się to zdarzało. Zobowiązuję się zdyscyplinować grono pedagogiczne w tym zakresie, a ja z większą starannością będę weryfikować wpisy w dziennikach lekcyjnych. Rzeczywiście z samego podliczenia zrealizowanych godzin wf może wynikać, że nie zrealizowano podstawy programowej. Jednak 6 czerwca 2018 r. odbył się w szkole dzień sportu, którego przez nieuwagę nie zaliczono do co najmniej 6 godzin wf. W związku z tym uważam, że podstawę programową zrealizowano. Jednocześnie postaram się, aby tego rodzaju zajęcia jak ww. lub np. wyjście do kina, wycieczki do centrów nauki itp. wliczać do realizacji podstawy programowej.* (akta kontroli str. 717)

2.6.2. Organizacja zajęć obowiązkowych w Szkole w roku szkolnym 2018/2019 nie różniła się zasadniczo od organizacji tych zajęć w latach przed wprowadzeniem reformy. W roku szkolnym 2016/2017 w Szkole było sześć sal lekcyjnych, a w kolejnych dwóch latach wygospodarowano po jednej dodatkowej sali lekcyjnej. W roku szkolnym 2017/2018 w miejsce sali zabaw²¹, a w roku szkolnym 2018/2019 w miejsce jednego z dwóch oddziałów przedszkolnych²². (akta kontroli str. 289-316, 320-346, 527-529, 551)

Każdego roku objętego kontrolą lekcje, we wszystkich oddziałach, rozpoczynały się o godzinie 8.00, a kończyły najpóźniej o 14.20 (maksymalnie 7 godzin lekcyjnych). W Szkole nie występuje system zmianowy²³. Przerwy pomiędzy lekcjami wynosiły 10 minut, za wyjątkiem pierwszej przerwy 5-minutowej oraz dwóch przerw 15-minutowych (o godzinie 10.30, pomiędzy trzecią, a czwartą godziną lekcyjną, na której uczniowie spożywali obiad oraz o godzinie 12.25, po piątej godzinie lekcyjnej). (akta kontroli str. 104-109, 710)

Szczegółową analizą objęto tygodniowe rozkłady zajęć dydaktyczno-wychowawczych dla pięciu ostatnich oddziałów w roku szkolnym 2016/2017 (klasy II-VI) i w roku szkolnym 2018/2019 (klasy IV-VIII).

Stwierdzono, że zajęcia rozłożono równomiernie w poszczególnych dniach tygodnia. Zajęć wymagających zwiększonej koncentracji (np. przedmioty ścisłe) nie planowano po szóstej godzinie lekcyjnej.

Jednakże w roku szkolnym 2018/2019 w rozkładzie zarówno dziennym jak i tygodniowym nierównomiernie dla klas VII i VIII rozmieszczono po dwie godziny chemii i fizyki. Dla obu klas przedmioty te następują po sobie w poniedziałek i wtorek (odpowiednio na pierwszej i drugiej oraz na trzeciej i czwartej godzinie lekcyjnej). Dodatkowo w poniedziałki dla obu klas kolejnym przedmiotem jest matematyka. Ponadto klasa VII w czwartki ma blok językowy: język niemiecki, język angielski i dwie godziny języka polskiego. (akta kontroli str. 104-105, 108-109)

2.7. W roku szkolnym 2016/2017 jedynymi zajęciami pozalekcyjnymi były zajęcia rewalidacyjne (2 godziny tygodniowo) i logopedyczne (1 godzina). W roku szkolnym 2017/2018 zorganizowano dodatkowo kółko szachowe (1 godzina) i matematyczne

²¹ Wyposażenie sali zabaw przeniesiono do salki fitness.

²² Oddział przedszkolny przeniesiono do świetlicy, a świetlicę urządzono w odnowionym pomieszczeniu po szatni przedszkolnej.

²³ Współczynnik liczby oddziałów do liczby pomieszczeń, w których odbywały/ją się lekcje w latach 2016/2017 – 2018/2019 wynosi 1 (bez uwzględnienia sali gimnastycznej).

(1 godzina). W roku szkolnym 2018/2019 w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększono o 1 godzinę liczbę godzin kółka matematycznego i o 4 zajęć rewalidacyjnych. (akta kontroli str. 530)

Analiza zajęć pozalekcyjnych z matematyki – na podstawie dzienników zajęć kółek matematycznych – za lata szkolne 2017/2018 oraz 2018/2019 wykazała, iż zajęcia te były zorganizowane w sposób zgodny z przepisami prawa oświatowego. (akta kontroli str. 559-573)

2.8. Kształcenie prowadzono w Szkole na podstawie prawidłowo dopuszczonych programów nauczania i podręczników szkolnych. Nauczyciele zgodnie z art. 22ab ust. 1 i 2 ustawy o systemie oświaty przedstawiali dyrektorowi propozycje podręczników szkolnych na dany rok szkolny. Dyrektor Zespołu po zasięgnięciu opinii Rady Pedagogicznej i Rady Rodziców (art. 22ab ust. 4 ustawy o systemie oświaty) ustalał zestaw podręczników dla poszczególnych klas. Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że już w czerwcu na tablicy informacyjnej wywiesza obowiązujący zestaw podręczników, który jest dostępny do końca września. Zestawów tych nie umieszczano na stronach internetowych Szkoły. (akta kontroli str. 98-103, 252-261, 477-479, 494-526, 660)

W Szkole podręczniki szkolne zamawiano w czerwcu, przed zakończeniem poprzedzającego roku szkolnego. Tymczasem zaopiniowanie i przyjęcie zestawu podręczników szkolnych na lata szkolne 2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019 miało miejsce na posiedzeniach Rady Pedagogicznej Zespołu odpowiednio w dniach: 29 sierpnia 2016 r., 29 sierpnia 2017 r. i 28 sierpnia 2018 r. Ponadto, obowiązujący *Regulamin Rady Pedagogicznej Zespołu* opracowany został 26 września 2011 r. na podstawie archiwalnego już art. 43 ust.2 ustawy o systemie oświaty. (akta kontroli str. 252-254, 267-270, 654, 716)

2.9. W roku szkolnym 2017/2018 badaniem w zakresie zapewnienia podręczników objęto uczniów klas I, IV i VII, natomiast w roku szkolnym 2018/2019 uczniów klas II i VIII. Stwierdzono, że na początku roku szkolnego 2017/2018 uczniowie klasy I dysponowali kompletem podręczników, uczniom klasy IV brakowało podręczników do nauki języka polskiego, matematyki i informatyki (wydano je uczniom 15 września 2017 r.), a uczniowie klasy VII nie posiadali podręczników do języka polskiego, geografii, plastyki, informatyki i muzyki. Podręczniki te prawdopodobnie²⁴ były dostępne dla uczniów na początku drugiego tygodnia nauki, tj., od 8 września 2017 r. za wyjątkiem podręczników do muzyki dostępnych prawdopodobnie 14 września 2017 r. Ponadto w dokumentacji szkolnej znajduje się faktura wystawiona 15 września 2017 r. na zeszyty ćwiczeń do historii, geografii, fizyki i chemii do klasy VII. (akta kontroli str. 588)

Jak oświadczyła nauczycielka języka polskiego fakt ten nie wpłynął korzystnie na proces kształcenia uczniów. Stan ten wywoływał wśród dzieci zamieszanie oraz wzbudzał niepokój. Zwłaszcza u młodszych uczniów, którzy odczuwali i tak lekki dyskomfort z racji zmiany etapu edukacyjnego. Podobne obawy towarzyszyły także młodzieży z klasy VII rozpoczynającej nowy rozdział edukacji. Uczniowie przyzwyczajeni do systemu podręcznikowego, oczekiwali zapoznania się z nowymi pomocami już na pierwszych zajęciach lekcyjnych. (akta kontroli str. 554).

Nauczycielka matematyki podzieliła zdanie nauczyciela języka polskiego. Dodała, że skutkowało to pewnymi trudnościami w realizacji podstawy programowej, szczególnie przez słabszych uczniów. (akta kontroli str. 653)

Zgodnie z oświadczeniem nauczyciela informatyki brak podręczników nie miał żadnego wpływu na proces kształcenia. (akta kontroli str. 552)

²⁴Dokumentacja znajdująca się w szkole nie pozwala ustalić ani daty wpływu podręczników do szkoły, ani daty wydania ich uczniom.

W ocenie Dyrektora Zespołu *nauczyciele czas poświęcali na powtórzenie wiadomości z poprzedniego roku, ale jednocześnie znając podstawę programową byli w stanie poprowadzić zajęcia bez podręczników. Na pewno lepiej byłoby, gdyby podręczniki dotarły na czas, jednak (...) nie wpłynęło to istotnie na realizację założeń programowych.* (akta kontroli str. 654-655)

W roku szkolnym 2018/2019 wszyscy uczniowie dysponowali kompletem podręczników w pierwszym tygodniu roku szkolnego. Wydano je uczniom w dniu rozpoczęcia roku szkolnego (3 września 2018 r.) oraz dzień później. (akta kontroli str. 477-493, 524, 574-596)

Zmiana warunków lokalowych w związku z reformą oświaty

2.10. W trakcie kontroli przeprowadzono analizę porównawczą warunków lokalowych i wyposażenia sal lekcyjnych w odniesieniu do wymaganych oraz w porównaniu do warunków przed wprowadzeniem zmian w systemie oświaty i po ich wprowadzeniu, tj. przed i po 1 września 2017 r. W jej wyniku stwierdzono, że w porównaniu do okresu sprzed 1 września 2017 r. nie zmieniły się: warunki dla uczniów klas I-III, możliwość korzystania z zewnętrznego placu zabaw i sali gimnastycznej, wymiar dzienny czasu pracy oddziałów przedszkolnych, możliwość spożycia jednodaniowego ciepłego posiłku. Wyposażenie sal lekcyjnych zarówno przed jak i po 1 września 2017 r. było zgodne z zaleceniami podstawy programowej, a dostępność lektur szkolnych w bibliotece jest na zbliżonym poziomie. Jednakże w związku z adaptacją pomieszczeń na sale lekcyjne, po 1 września 2017 r. zlikwidowano jedną z sal zabaw („Radosna szkoła”), a w związku z tym, że sprzęt będący na wyposażeniu sali zabaw przeniesiono do salki fitness, to także ona jest wykorzystywana w bardzo ograniczonym zakresie (brak wolnej przestrzeni do ćwiczeń).

Przed 1 września 2017 r. powierzchnia najmniejszej sali podzielona przez liczbę uczniów najliczniejszego oddziału klasowego wynosiła 2,95 m², a po 1 września 2017 r. 1,50 m². W latach szkolnych 2016/2017 i 2017/2018 świetlica (przeznaczona również na jadalnię) miała powierzchnię 49,3 m², a po jej przeniesieniu od 1 września 2018 r. 18,4 m². Dla uczniów klas I-III nie było i nie ma odrębnej świetlicy. Tygodniowy wymiar godzin w świetlicy pozostał na zbliżonym poziomie i wynosił 16 godzin przed i 17 godzin po 1 września 2017 r. (akta kontroli str. 527-529)

Wyposażenie pomieszczeń do nauki dla klas I-III odpowiada wymogom określonym w podstawie programowej, a dla klas IV-VIII jest wystarczające do realizacji podstawy programowej. Jednakże w Szkole, poza pracownią języka polskiego i pracownią matematyki występują łączone pracownie: biologiczno-przyrodniczo-geograficzna; chemiczno-fizyczno-historyczno-informatyczno-techniczna; plastyczno-muzyczna, w której dzieci uczą się także wiedzy o społeczeństwie. Ponadto języków obcych dzieci uczą się w aktualnie dostępnej sali lekcyjnej. Dostęp do sali gimnastycznej nie został ograniczony w związku z wprowadzeniem zmian w systemie oświaty. Uczniowie każdej klasy mają możliwość realizacji zajęć wychowania fizycznego w sali gimnastycznej lub na boisku.

W pracowni komputerowej znajduje się 11 komputerów przeznaczonych dla uczniów. Każdy z uczniów klas II, IV, V i VII ma zapewniony dostęp do stanowiska komputerowego. W przypadku uczniów klas I, III i VI (po 13 uczniów) oraz klasy VIII (16 uczniów) taka możliwość nie istnieje.

W trakcie prowadzonych oględzin nauczyciel informatyki oświadczył, że na komputerach uczniów zainstalowano *Oprogramowanie w pakiecie antywirusowym Kaspersky* chroniące dzieci przed nieodpowiednimi treściami. Tymczasem 6 grudnia 2018 r. przy udziale Dyrektora Zespołu na wybranym komputerze przeznaczonym dla

ucznia bez żadnych przeszkód uzyskano dostęp do jednej ze stron pornograficznych. (akta kontroli str. 459-462, 465-471, 527-529)

2.11. Meble szkolne nie zostały dostosowane do zasad ergonomii. W Szkole nie ma informacji o wzroście uczniów. Krzesła i stoły nie są trwale oznakowane i nie zawierają numeru rozmiaru lub kodu koloru. Przeprowadzone oględziny Szkoły wykazały, że w sali przeznaczonej dla uczniów klasy:

- I znajduje się 12 ławek (1 o wys. 53 cm, 1 o wys. 58 cm, 6 o wys. 60 cm, 4 o wys. 64 cm) i 20 krzeseł (1 o wys. 32 cm i 19 o wys. 36 cm);
- II znajduje się 10 ławek (4 o wys. 58 cm, 2 o wys. 60 cm, 4 o wys. 65 cm) i 19 krzeseł (13 o wys. 36 cm i 6 o wys. 39 cm);
- III jest 9 ławek o wys. 64 cm i 18 krzeseł (6 o wys. 36 cm i 12 o wys. 39 cm).

Pięć sal lekcyjnych przeznaczonych dla uczniów klas IV-VIII wyposażonych jest w:

- 11 ławek (5 o wys. 70 cm i 6 o wys. 76 cm) i 22 krzesła (10 o wys. 44 cm i 12 o wys. 47 cm);
- 11 ławek (2 o wys. 64 cm i 9 o wys. 70 cm) i 25 krzeseł (9 o wys. 44 cm i 16 o wys. 47 cm);
- 11 ławek (5 o wys. 70 cm i 6 o wys. 76 cm) i 22 krzesła (10 o wys. 44 cm i 12 o wys. 47 cm);
- 11 ławek (2 o wys. 70 cm i 9 o wys. 76 cm) i 22 krzesła (4 o wys. 43 cm i 18 o wys. 46 cm);
- 12 ławek o wys. 70 cm i 24 krzesła o wys. 46 cm.

Ponadto przy osobnych stanowiskach komputerowych znajduje się 12 krzeseł z regulowaną wysokością. (akta kontroli str. 459-476)

W odpowiedzi na pytanie dlaczego w gminie Zawichost nie zapewniono środków finansowych na poprawę warunków w Zespole (wymienionych w punktach 2.10-2.11 niniejszego wystąpienia), Katarzyna Kondziółka, burmistrz Zawichostu, podała: W budżecie na 2019 r. zaplanowane zostały fundusze na poprawę warunków lokalowych. (...) obecnie w każdej klasopracowni dostawiono ławki i krzeselka dostosowane do najmniejszych dzieci. (...) Z uwagi na zwiększenie liczby oddziałów, podjęto decyzję o likwidacji sali zabaw, z której to pomoce dydaktyczne zostały przeniesione do sali fitness. Wszystkie zmniejszenia powierzchni sal (zatwierdzone przez Inspektorat Sanitarno-Epidemiologiczny w Sandomierzu) na jednego ucznia wynikają ze zwiększenia ogólnej liczby uczniów w oddziale. (akta kontroli str. 721-724)

2.12. Kontrole przeprowadzone przez pracowników Kuratorium Oświaty (w tym jedna dotycząca m.in. zapewnienia uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki) oraz przez pracowników Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sandomierzu (m.in. kontrole dotyczące przygotowania placówki do rozpoczęcia nowego roku szkolnego; kontrola stołówki; kontrola dotycząca przestrzegania wymagań higieniczno-sanitarnych w zakresie zagadnień dotyczących zakładu żywienia) nie wykazały nieprawidłowości. (akta kontroli str. 252-261)

Przeprowadzone oględziny w tym zakresie wykazały, że w przypadku ubikacji pełne zaopatrzenie w środki higieniczne było jedynie w ubikacji przeznaczonej dla małych dzieci (przedszkole + klasa „0”) oraz w ubikacji dla nauczycieli. W dwóch ubikacjach na parterze (po jednej dla dziewcząt i chłopców), jedynie w ubikacji dla chłopców było mydło w płynie. W obu nie było żadnego papieru toaletowego oraz ręczników papierowych.

W analogicznych dwóch ubikacjach na I piętrze nie było mydła, ręczników papierowych i papieru toaletowego. Wszystkie urządzenia były sprawne, jednak w ubikacji dla chłopców na parterze deska klozetowa nie miała kłapy, w ubikacji dla chłopców na I piętrze jedna z dwóch desek klozetowych była mocno uszkodzona, a w ubikacji dla dziewcząt na I piętrze wszystkie trzy deski klozetowe były uszkodzone. (akta kontroli str. 459-476)

2.13. W Szkole nie utworzono gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Jak wyjaśniła Dyrektor Zespołu w Szkole nie ma już miejsca na taki gabinet (zwłaszcza po zmianach w systemie oświaty). Trudno też spełnić wszystkie warunki wymagane do utworzenia tego gabinetu. (akta kontroli str. 459-476, 660)

2.14. Funkcjonująca w Szkole świetlica jest czynna codziennie w godzinach 7.00-8.00 i 11.30-12.30. Zgodnie z arkuszami organizacyjnymi szkoły z zajęć świetlicowych w kolejnych latach szkolnych objętych kontrolą korzystało odpowiednio 68, 76 i 70 dzieci. Zgodnie z *Kartami zgłoszeniowymi dziecka do świetlicy szkolnej* wypełnianymi przez rodziców zgłosili oni 59, 50 i 83 dzieci. Natomiast do *Dziennika zajęć świetlicy szkolnej* wpisano odpowiednio 59, 72 i 90 uczniów. Zgodnie z arkuszem organizacyjnym na rok szkolny 2018/2019 zgłoszono w świetlicy 10 grup wychowawczych, których jednak nie utworzono. (akta kontroli str. 320-346, 459-476, 524-526, 532-538)

2.15. Miejscem do spożycia ciepłego posiłku w Szkole była świetlica. (akta kontroli str. 460, 462, 466, 471)

Zgodnie z arkuszami organizacyjnymi z obiadów w kolejnych latach szkolnych objętych kontrolą korzystało odpowiednio 62, 72 i 74 dzieci. Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora Szkoły w roku szkolnym 2018/2019 z dożywiania korzysta 64 dzieci. (akta kontroli str. 279, 292, 320, 323, 526, 549)

2.16. W Szkole funkcjonuje biblioteka szkolna czynna w tygodniu przez 8 godzin i 55 minut, tj.: w poniedziałek (9.45-10.45, 11.30-11.40), we wtorek (7.50-8.00, 9.35-10.30), w środę (7.45-8.00, 9.35-11.30, 12.40-13.25), w czwartek (9.45-10.45) i w piątek (7.45-8.00, 8.45-9.35, 10.45-12.25). Znajdowały się w niej lektury do nowej podstawy programowej, jednak nie wszystkie były dostępne dla wszystkich uczniów. (akta kontroli str. 87,88, 462, 465, 471-472, 475)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła: *Sukcesywnie przeznaczam środki na zakup lektur szkolnych. Pragnę podkreślić, że często jest tak, że i posiadana liczba egzemplarzy danej lektury nie jest wypożyczana. Uczniowie nigdy nie zgłaszali problemu z dostępem do lektur szkolnych. Najczęściej, a wiem to od nauczyciela języka polskiego, korzystają, co stwierdzam z ubolewaniem, ze streszczeń lektur w internecie. Niektórzy mają własne lektury. Pragnę podkreślić ponadto, że złożyłam wniosek do organu prowadzącego o zakup lektur szkolnych za ok. 4 tys. zł.* (akta kontroli str. 655, 662-664)

2.17. Użytkowany w Zespole plac zabaw jest bezpieczny dla uczniów. (akta kontroli str. 462, 465, 466)

2.18. Dyrektor Zespołu nie dokonywała w pełnym zakresie kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, oraz nie określała kierunków ich poprawy. Protokołu z przeglądu nie przekazywała organowi prowadzącemu. (akta kontroli str. 612, 660, 685-709)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niedostosowanie krzeseł i ławek do wysokości uczniów.

Ławki i krzesła w pracowniach przedmiotowych były niedostosowane do wysokości uczniów, co stanowiło naruszenie § 9 ust 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 grudnia 2002 r w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach²⁵, według którego sprzęty, z których korzystają osoby pozostające pod opieką szkoły lub placówki, dostosowuje się do wymagań ergonomii.

W Szkole nie ma informacji o wzroście uczniów. W trakcie kontroli dokonano pomiaru wzrostu uczniów i stwierdzono, że w przypadku uczniów z klas IV-VIII dwoje najniższych uczniów miało 129 i 133 cm wzrostu, a najwyżsi mieli 172 i 173 cm wzrostu.

Krzesła i ławki nie są trwale oznakowane i nie zawierają numeru rozmiaru lub kodu koloru.

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że pomimo niedokumentowania wzrostu dzieci są one mierzone na początku roku szkolnego. Nie podzieliła opinii, że krzeseł i ławek nie dostosowano do wzrostu uczniów. (akta kontroli str. 460, 466, 659, 710)

Pięć sal lekcyjnych przeznaczonych dla uczniów ww. klas wyposażonych jest w ławki i krzesła o różnych wysokościach (odpowiednio: 64 cm, 70 cm, 76 cm oraz 43 cm, 44 cm, 46 cm i 47 cm).

Wg tabeli rozmiarów stołów i krzeseł wg normy PN-EN 1729-1:2007 dwoje ww. najniższych uczniów powinno siedzieć na krześle o wysokości 35 cm, przy ławce o wysokości 59 cm. Uczeń o wzroście 133 cm mógłby już usiąść na krześle o wysokości 38 cm, przy ławce o wysokości 64 cm. Tymczasem najmniejsze krzesła mają wysokość 43 cm, a ławki 64 cm.

Podkreślić należy, że ławki o wysokości 64 cm są tylko dwie w jednej z sal. W pozostałych czterech salach uczniowie ci zmuszeni są usiąść przy ławkach o wysokości co najmniej 70 cm, przy czym w jednej z sal na krzesłach o wysokości 46 cm.

Oględziny wykazały, że wszystkie krzesła miały wysokość pomiędzy 43, a 47 cm, a w czterech z pięciu sal lekcyjnych wysokość najmniejszych ławek zaczynała się od 70 cm. Zgodnie z ww. normą takie meble są przeznaczone dla uczniów o wzroście co najmniej 146 cm Zdaniem NIK z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, że dzieci poniżej 146 cm wzrostu było w szkole co najmniej kilkoro. (akta kontroli str. 466)

2. Nieuwzględnienie zasad higieny pracy umysłowej przy organizacji zajęć uczniom.

W roku szkolnym 2018/2019 w rozkładzie zarówno dziennym jak i tygodniowym nierównomiernie dla uczniów klas VII i VIII rozmieszczono po dwie godziny chemii i fizyki. Dla obu oddziałów przedmioty te następują po sobie w poniedziałek i wtorek (odpowiednio na pierwszej i drugiej oraz na trzeciej i czwartej godzinie lekcyjnej). Dodatkowo w poniedziałki dla obu oddziałów kolejnym przedmiotem jest matematyka. Ponadto klasa VII w czwartki ma „blok językowy”: język niemiecki, język angielski i dwie godziny języka polskiego. W szkole obowiązywała również skrócona z 10 do 5 minut przerwa po pierwszej godzinie lekcyjnej. (akta kontroli str. 108, 710)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że wyniknęło to z jej niedopatrzenia. Przyznała, że sytuacja taka nie powinna mieć miejsca. Nie zwróciła aż tak szczególnej uwagi na plan zajęć. W kolejnym semestrze dopilnuje, aby w planie zajęć nie następowały po sobie przedmioty ściśle, ani też języki obce. Odnośnie 5 minutowej przerwy, to

²⁵ Dz. U. z 2003 r., nr 6, poz. 69 ze zm.

w drugim semestrze bieżącego roku szkolnego zostanie zmieniona na 10-minutową, do czego obliguje ustawa, która niedawno weszła w życie. (akta kontroli str. 717)

3. Niezapewnienie środków higieny osobistej w ubikacjach szkolnych.

Zgodnie z § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych zapewnia się środki higieny osobistej.

W dwóch ubikacjach na parterze (po jednej dla chłopców dziewcząt) jedynie w ubikacji dla chłopców było mydło w płynie. W obu nie było żadnego papieru toaletowego oraz ręczników papierowych. W obu ubikacjach na I piętrze nie było mydła, ręczników papierowych i papieru toaletowego. (akta kontroli str. 459-476)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła: *papier toaletowy i ręczniki papierowe są w każdej sali lekcyjnej. Uczeń, który idzie do ubikacji w trakcie lekcji zaopatruje się w ww. środki higieny. Wychodząc na przerwę i wiedząc, że będzie korzystał z ubikacji też może się w te środki zaopatrzyć. W ubikacji nie ma tych środków, bo uczniowie używają tych środków w niestosowny sposób.* (akta kontroli str. 659)

Katarzyna Kondziołka, burmistrz Zawichostu, stwierdziła Dyrektor Zespołu informując: *Mając na uwadze nieprawidłowe użytkowanie przez dzieci niektórych środków czystości (papier toaletowy, ręczniki papierowe) w łazienkach w szkole, postanowiono o przeniesieniu ich do klasopracowni tak, aby dzieci mogły w sposób prawidłowy z nich korzystać.* (akta kontroli str. 721-724)

NIK nie podziela powyższej opinii. Cytowany przepis rozporządzenia wyraźnie wskazuje, że środki higieny osobistej zapewnia się w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych, a nie w klasopracowniach. Zatem dyrektor jest zobowiązany do zaopatrzenia sanitariatów w mydło w płynie, papierowe ręczniki lub suszarkę do rąk oraz papier toaletowy. Ponadto zdaniem NIK zabieranie ze sobą przez dziecko do ubikacji mydła w płynie, ręczników papierowych i papieru toaletowego nie jest korzystaniem z ww. środków w sposób prawidłowy. Ponadto nie daje to wcale gwarancji, iż zostaną one użyte w stosowny sposób. Szkoła dysponuje narzędziami, które powinny wypracować taki model, aby dzieci szanowały środki czystości przeznaczone dla nich. Należy przede wszystkim podjąć działania wychowawcze, a nie reglamentować dzieciom środki higieny osobistej.

4. Niezapewnienie wszystkim uczniom dostępu do osobnego stanowiska komputerowego.

Zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół²⁶ w klasach IV–VIII szkoły podstawowej liczba uczniów w grupie na obowiązkowych zajęciach z informatyki nie może przekraczać liczby stanowisk komputerowych w pracowni komputerowej.

W związku z tym, że jest 12 stanowisk komputerowych przeznaczonych dla uczniów, to w przypadku oddziału klasy VI i VIII, liczących w roku szkolnym 2018/2019 odpowiednio 13 i 16 uczniów w roku szkolnym 2018/2019 nie wszyscy uczniowie mieli zapewniony dostęp do osobnego stanowiska komputerowego. (akta kontroli str. 459-476)

Nauczyciel informatyki oświadczył, że pomimo tego, że znikoma część uczniów musi pracować w parach, to sytuacja ta nie wpływa negatywnie na proces kształcenia, gdyż pary są zmieniane. W szkole jest 16 laptopów i czasami na nich przeprowadzane są zajęcia z informatyki. Wtedy wszyscy uczniowie pracują indywidualnie. (akta kontroli str. 553)

²⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 703

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że szkoła dysponuje jedynie 12 komputerami i faktycznie nie wszyscy uczniowie mają zapewniony dostęp do osobnego stanowiska komputerowego. Jednak szkoła dysponuje też laptopami, które w razie potrzeby można wykorzystać na takich zajęciach. Dyrektor rozważy zakup jednego komputera. (akta kontroli str. 655)

5. Niezabezpieczenie komputerów dostępnych dla uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

Podczas zajęć informatyki w roku szkolnym 2018/2019 uczniowie mieli dostęp do stron, mogących zawierać treści szkodliwe dla rozwoju uczniów, co stanowiło naruszenie art. 27 ustawy Prawo oświatowe, zgodnie z którym szkoły i placówki zapewniające uczniom dostęp do Internetu są obowiązane podejmować działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.

Dyrektor Zespołu wyjaśniła: *Nie znam się na tym. Informatyk zapewniał mnie, że program Kaspersky posiada stosowne zabezpieczenia, a ja nie miałam podstaw, żeby mu nie ufać. W tym samym dniu kiedy w mojej obecności kontroler NIK stwierdził ww. nieprawidłowość podjęłam stosowne działania i obecnie zainstalowano program Cenzor, który skutecznie chroni dzieci przed niepożądanymi treściami.* (akta kontroli str. 655)

Powyższą nieprawidłowość usunięto w trakcie kontroli. (akta kontroli str. 710)

6. Niedokonywanie w pełnym zakresie kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, oraz nie określała kierunków ich poprawy.

Zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia Dyrektor, co najmniej raz w roku, dokonuje kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, oraz określa kierunki ich poprawy. Zgodnie z § 3 ust. 2 rozporządzenia, kopię protokołu z ww. kontroli przekazuje się organowi prowadzącemu.

Dyrektor Zespołu dokonywała wprawdzie przeglądu budynku szkoły i terenu wokół szkoły przy udziale społecznego inspektora pracy i specjalisty BHP, jednak nie wyczerpywał on w pełni zakresu kontroli wynikającego ze wzoru protokołu kontroli bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły.

Z przeprowadzonych kontroli nie wynika jaki jest: stan ogrodzenia, bram i furtek, stan dróg dojazdowych i chodników, stan wejść i drzwi, drożność dróg ewakuacyjnych, drożność wyjścia ewakuacyjnego i jego oznakowanie, stan posadzek, stan stolarki drzwiowej i okiennej, stan ścian i sufitów, stan szatni dla uczniów, stan mebli szkolnych. (akta kontroli str. 685-709)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że dokonywała kontroli wymaganej ww. przepisem. Nie powoływała jednak komisji stosownym zarządzeniem, ani też nie przekazywała protokołu z przeglądu organowi prowadzącemu. (akta kontroli str. 660)

Katarzyna Kondziółka, burmistrz Zawichostu, podała, że wiedziano o przeprowadzaniu takich kontroli i w razie nieprawidłowości odpowiednio reagowano. Brak przekazania protokołów wynika z niedopatrzienia. (akta kontroli str. 721-724)

7. Nieaktualizowanie Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego oraz niedostosowanie jej do przekształcenia Szkoły z sześciioletniej w ośmioletnią.

Zgodnie z § 6 ust. 7 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów²⁷ *instrukcja bezpieczeństwa pożarowego jest poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na 2 lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.*

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego nie była aktualizowana od 1 września 2011 r., tj. od dnia kiedy została wprowadzona. Ponadto nie zmieniono ww. instrukcji najpóźniej 1 września 2017 r., tj. w dniu przekształcenia szkoły z sześcioletniej w ośmioletnią. W wyniku tego pozostały w niej zapisy, które dotyczą jeszcze szkoły sześcioletniej, np. mniejsza liczba sal lekcyjnych. Dodatkowo instrukcja odwołuje się do archiwalnych już aktów prawnych. (akta kontroli str. 638-652)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że zapomniała o aktualizacji Instrukcji. Nie pomyślała też o jej zmianie. Zobowiązała się do zmiany Instrukcji oraz do terminowego jej aktualizowania. (akta kontroli str. 717-718)

8. Nierzetelne prowadzenie dzienników zajęć lekcyjnych.

Zgodnie z § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji²⁸ w dzienniku lekcyjnym prowadzonym przez szkołę dla dzieci i młodzieży wpisuje się m.in. tematy przeprowadzonych zajęć edukacyjnych. Przeprowadzenie zajęć edukacyjnych nauczyciel potwierdza podpisem.

W dzienniku lekcyjnym klasy III w roku szkolnym 2017/2018 1 listopada 2017 r. zaliczono jako 18 odbytą lekcję języka angielskiego, pomimo tego, że był to dzień wolny od zajęć szkolnych.

W dzienniku lekcyjnym klasy IV w roku szkolnym 2017/2018:

- a) 17 września 2017 r. zaliczono jako 11 odbytą lekcję wf, pomimo tego, że nauczyciel nie odnotował, poprzez złożenie swojego podpisu, że zrealizował lekcję;
- b) 24 października 2017 r. zaliczono jako 26 odbytą lekcję wf, pomimo tego, że nauczyciel nie wpisał tematu zajęć edukacyjnych;
- c) 14 listopada 2017 r. zaliczono jako 11 odbytą lekcję zajęć komputerowych dla jednej z dwóch grup, pomimo tego, że nauczyciel nie wpisał tematu zajęć edukacyjnych;
- d) 11 grudnia 2017 r., zaliczono jako 40 odbytą lekcję języka angielskiego, pomimo tego, że nauczyciel nie odnotował, poprzez złożenie swojego podpisu, że zrealizował lekcję;
- e) 31 stycznia 2018 r., zaliczono jako 33 odbytą lekcję języka niemieckiego, pomimo tego, że nauczyciel nie odnotował, poprzez złożenie swojego podpisu, że zrealizował lekcję;
- f) 4, 5 i 8 czerwca 2018 r. nie odnotowano w kolumnie *Numer kolejny zajęć*, że odbyła się odpowiednio 121, 122 i 123 lekcja wf;
- g) 18 czerwca 2018 r. zaliczono jako 125 odbytą lekcję wf, pomimo tego, że nauczyciel nie odnotował, poprzez złożenie swojego podpisu, że zrealizował lekcję;

²⁷ Dz. U. nr 109, poz. 719

²⁸ Dz. U. poz. 1646

- h) 19 czerwca 2018 r. zaliczono jako 126 odbyłą lekcję wf, pomimo tego, że nauczyciel nie wpisał tematu zajęć edukacyjnych oraz nie złożył swojego podpisu;
- i) 21 czerwca 2018 r. zaliczono jako 127 odbyłą lekcję wf, pomimo tego, że nauczyciel nie odnotował, poprzez złożenie swojego podpisu, że zrealizował lekcję.

W dzienniku lekcyjnym klasy VI w roku szkolnym 2017/2018:

- a) 26 września 2017 r. zaliczono jako 12 odbyłą lekcję wf, pomimo tego, że klasa została zwolniona do domu;
- b) 11 grudnia 2017 r., zaliczono jako 54 odbyłą lekcję języka angielskiego, pomimo tego, że odbyły się zajęcia opiekuńczo-wychowawcze;
- c) 12 grudnia 2017 r., zaliczono jako 55 odbyłą lekcję języka angielskiego, pomimo tego, że jako temat zajęć edukacyjnych wpisano „Ćwiczenia na torze przeszkód”;
- d) 14 grudnia 2017 r., zaliczono jako 56 odbyłą lekcję języka angielskiego, pomimo tego, że klasa została zwolniona do domu;
- e) 18 grudnia 2017 r., zaliczono jako 45 odbyłą lekcję przyrody, pomimo tego, że odbyły się zajęcia opiekuńczo- wychowawcze;
- f) 19 marca 2018 r., zaliczono jako 47 odbyłą lekcję historii, pomimo tego, że klasa uczestniczyła w rekolekcjach;
- g) 22 maja 2018 r. zaliczono jako 128 odbyłą lekcję wf, pomimo tego, że klasa została zwolniona do domu;
- h) 24 maja 2018 r., zaliczono jako 32 odbyłą lekcję zajęć technicznych, pomimo tego, że odbyły się zajęcia opiekuńczo- wychowawcze;
- i) 29 maja 2018 r., zaliczono jako 132 odbyłą lekcję wf, pomimo tego, że odbyły się zajęcia opiekuńczo - wychowawcze;
- j) 5 czerwca 2018 r., zaliczono jako 134 odbyłą lekcję wf, pomimo tego, że odbyły się zajęcia opiekuńczo - wychowawcze.

W dzienniku lekcyjnym klasy VI w roku szkolnym 2017/2018:

- a) 14 listopada 2017 r. zaliczono jako 11 odbyłą lekcję informatyki, pomimo tego, że klasa została zwolniona do domu;
- b) 11 grudnia 2017 r., zaliczono jako 39 odbyłą lekcję języka angielskiego, pomimo tego, że klasa została zwolniona do domu;
- c) 13 i 14 grudnia 2017 r., zaliczono jako 40 i 41 odbyłą lekcję języka angielskiego, pomimo tego, że odbyły się zajęcia opiekuńczo- wychowawcze;
- d) 18 grudnia 2017 r., zaliczono jako 28 odbyłą lekcję geografii, pomimo tego, że odbyły się zajęcia opiekuńczo-wychowawcze;
- e) 21 grudnia 2017 r., zaliczono jako 75 i 76 odbyte lekcje języka polskiego, pomimo tego, że w tych godzinach zgodnie z wpisem do dziennika lekcyjnego odbyła się wigilia klasowa;
- f) 1 lutego 2018 r., zaliczono jako 36 odbyłą lekcję biologii, pomimo tego, że nauczyciel nie odnotował, poprzez złożenie swojego podpisu, że zrealizował lekcję;
- g) 1 lutego 2018 r., zaliczono jako 74 odbyłą lekcję wf, pomimo tego, że nauczyciel nie wpisał tematu zajęć edukacyjnych;
- h) 5 lutego 2018 r., zaliczono jako 39 odbyłą lekcję geografii, pomimo tego, że odbyły się zajęcia opiekuńczo-wychowawcze;
- i) 7 i 8 lutego 2018 r. zaliczono jako 77 i 78 odbyłą lekcję wf, pomimo tego, że nauczyciel nie wpisał tematu zajęć edukacyjnych oraz nie złożył swojego podpisu;

- j) 8 lutego 2018 r., zaliczono jako 40 odbyłą lekcję geografii, pomimo tego, że odbyły się zajęcia opiekuńczo-wychowawcze;
- k) 8 lutego 2018 r., zaliczono jako 38 odbyłą lekcję biologii, pomimo tego, że odbyły się zajęcia opiekuńczo-wychowawcze;
- l) 9 lutego 2018 r., zaliczono jako 39 odbyłą lekcję biologii, pomimo tego, że odbyły się zajęcia opiekuńczo-wychowawcze. Ponadto nauczyciel nie odnotował, poprzez złożenie swojego podpisu, że zrealizował te zajęcia;
- m) 13 i 21 marca 2018 r., zaliczono jako 47 i 50 odbyłą lekcję religii, pomimo tego, że nauczyciel nie odnotował, poprzez złożenie swojego podpisu, że zrealizował lekcję;
- n) 21 maja 2018 r. zaliczono jako 61 odbyłą lekcję geografii, pomimo tego, że nauczyciel nie wpisał tematu zajęć edukacyjnych oraz nie złożył swojego podpisu;
- o) 21 maja 2018 r., zaliczono jako 93 odbyłą lekcję języka angielskiego, pomimo tego, że nauczyciel nie odnotował, poprzez złożenie swojego podpisu, że zrealizował lekcję;
- p) 25 maja 2018 r. zaliczono jako 123 odbyłą lekcję wf, pomimo tego, że nauczyciel nie wpisał tematu zajęć edukacyjnych;
- q) 8, 12, 13, 14 i 15 czerwca 2018 r. zaliczono jako 128, 129, 130, 131 i 131 odbyłą lekcję wf, pomimo tego, że nauczyciel nie wpisał tematu zajęć edukacyjnych oraz nie złożył swojego podpisu. (akta kontroli str. 425-458)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że ww. błędy zostały popełnione z powodu omyłkowych wpisów nauczycieli dotyczących numeracji kolejnych lekcji oraz przez przeoczenie dokonania wpisów tematów i podpisów nauczycieli. (akta kontroli str. 711-715)

W dziennikach lekcyjnych klas IV, V, VII i VIII w roku szkolnym 2018/2019 nauczyciele nie wypełniali kolumny *Kolejny numer zajęć*. (akta kontroli str. 459-462)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że polecenie niewypełniania ww. kolumny przekazała nauczycielom ustnie na sierpniowej radzie pedagogicznej na skutek błędnej interpretacji przepisów prawa dotyczącego monitorowania podstawy programowej. Sądziła, że nie ma konieczności wypełniania tej kolumny. Po przeprowadzonej analizie i biorąc pod uwagę zadane w trakcie niniejszej kontroli pytania stwierdziła, że błędnie zinterpretowała przepis, mówiący o tym, że narzędzia do monitorowania wypracowuje sam dyrektor. Jednak doszła do wniosku, że najprostszym sposobem monitorowania jest właśnie numeracja i w związku z tym nauczyciele dokonali numeracji kolejnych zajęć, a informację o obowiązku dokonywania numeracji przekazała nauczycielom ustnie. (akta kontroli str. 711-715)

9. Nierzetelne udokumentowanie realizacji podstawy programowej w klasie IV i VII w roku szkolnym 2017/2018.

Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienia Dyrektor Zespołu oraz wyjaśnienia cytowane w punkcie 2.6.1. niniejszego wystąpienia należy stwierdzić, że w pełni zrealizowano podstawę programową. Nie potwierdzają jednak tego prawidłowe wpisy w dziennikach zajęć lekcyjnych, co opisano powyżej.

10. Nierzetelne prowadzenie dokumentacji dotyczącej funkcjonowania świetlicy.

W dziennikach zajęć świetlicy szkolnej na rok szkolny 2016/2017 i na rok szkolny 2017/2018 nie wypełniono punktu 1 *Cele i zadania zajęć wychowawczo-dydaktycznych w świetlicy*, punktu 6 *Informacja o uczniach*, punktu 7 *Bezpośrednie kontakty z rodzicami – I półrocze (semestr)*, punktu 8 *Bezpośrednie kontakty z rodzicami – II półrocze (semestr)*, punktu 9 *Kontakty z wychowawcami klas, pedagogiem i psychologiem – I półrocze (semestr)*, punktu 10 *Kontakty z wychowawcami klas, pedagogiem i psychologiem – II półrocze (semestr)*, punktu 11 *Ważne wydarzenia w życiu świetlicy*, Punktu 12 *Reguły zachowania w świetlicy*,

punktu 13 *Wyróżnienia i nagrody udzielone dzieciom*, punktu 14 *Informacje o postawach uczniów – I półrocze (semestr)*, punktu 15 *Informacje o postawach uczniów – II półrocze (semestr)*, punktu 16 *Informacje o zachowaniu uczniów – I półrocze (semestr)*, punktu 17 *Informacje o zachowaniu uczniów – II półrocze (semestr)*, punktu 18 *Obserwacje*, punktu 19 *Rozkład godzin pracy wychowawców w grupie nr....*, Punktu 20 *Realizacja godzin z karty nauczyciela*. W zakresie punktu 3 *Zajęcia wychowawczo-dydaktyczne do realizacji w roku szkolnym.... I półrocze (semestr)* nie wypełniono tematów i zadań za listopad odpowiednio 2016 r. i 2017 r., a w zakresie punktu 4 *Zajęcia wychowawczo-dydaktyczne do realizacji w roku szkolnym.... II półrocze (semestr)* nie wypełniono tematów i zadań za kwiecień odpowiednio 2017 r. i 2018 r. W punkcie 5 *Wykaz uczęszczania dzieci na zajęcia w świetlicy w miesiącu....* nie wypełniano rubryk dotyczących frekwencji uczniów oraz nie nadawano numeru kolejnego wpisu.

W dzienniku zajęć świetlicy szkolnej na rok szkolny 2018/2019 (wg stanu na 29 listopada 2018 r.) nie wypełniono punktów 1, 3, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 19 i 20. W punkcie 5 nie wypełniano rubryk dotyczących frekwencji uczniów, nie nadawano numeru kolejnego wpisu oraz nie wpisywano godziny rozpoczęcia i zakończenia zajęć świetlicowych. (akta kontroli str. 524-526, 532-538)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że w § 9 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie prowadzenia dokumentacji pracy świetlicy wymieniony został jedynie obowiązek wpisania planu pracy świetlicy, imion i nazwisk uczniów korzystających ze świetlicy, oddziału do którego uczęszcza, tematów zajęć oraz obecności. Przeprowadzenie zajęć nauczyciel musi potwierdzić podpisem. Uchybienia nauczycieli w dokonywaniu sprawdzeniu obecności oraz przynależność do oddziałów uczniów, nienadanie kolejnego wpisu oraz rozpoczęcia i zakończenia zajęć zostaną natychmiast uzupełnione. (akta kontroli str. 711-715)

Zgodnie z arkuszami organizacyjnymi z zajęć świetlicowych w kolejnych latach szkolnych objętych kontrolą korzystało odpowiednio 68, 76 i 70 dzieci. Zgodnie z *Kartami zgłoszeniowymi dziecka do świetlicy szkolnej* wypełnianymi przez rodziców zgłosili oni 59, 50 i 83 dzieci. Natomiast do *Dziennika zajęć świetlicy szkolnej* wpisano odpowiednio 59, 72 i 90 uczniów. (akta kontroli str. 289, 292, 320, 323, 524-526, 535-536)

Dyrektor Zespołu odnośnie rozbieżności w kolejnych latach szkolnych wyjaśniła:

- w rubryce dotyczącej poprzedniego roku szkolnego przez pomyłkę podałam zawyżoną o 9 liczbę dzieci w arkuszu na rok szkolny 2017/2018
- prawdopodobnie rodzice lub dzieci nie dostarczyły wypełnionych kart, a do *Dziennika zajęć świetlicy* wpisano dzieci, które faktycznie z niej korzystały. Przez pomyłkę podałam zawyżoną o 4 liczbę dzieci w arkuszu na rok szkolny 2018/2019 (rubryka dotycząca poprzedniego roku szkolnego).
- prawdopodobnie rodzice lub dzieci nie dostarczyły wypełnionych kart, a do *Dziennika zajęć świetlicy* wpisano dzieci, które faktycznie z niej korzystały. (akta kontroli str. 656)

Poprzez sporządzony wzór *Karty zgłoszeniowej dziecka do świetlicy* narzucono rodzicom, że ich dziecko przebywać będzie w świetlicy szkolnej od godz. 7.00 do godz. 8.00 i od godziny 11.35 do godz. 12.35, tzn. nie dano możliwości wyboru, że poza ww. przebywaniem przez dwie godziny dziecko może przebywać bądź w godzinach 7.00-8.00 bądź w godz. 11.35-12.35. (akta kontroli str. 534)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła: *Rzeczywiście wzór takiej karty jest błędny. Zobowiązuję się, że w przyszłym roku szkolnym zostanie zapewniona możliwość wyboru przez rodzica.* (akta kontroli str. 656)

Zgodnie z *Dziennikiem zajęć świetlicowych* w roku szkolnym 2018/2019 w zajęciach może brać udział nawet 90 uczniów. Na jednego z nich, pomiędzy godziną 7.00 a 8.00, przypadałoby niecałe 0,14 m². (akta kontroli str. 466, 535-536)

Na pytania, czy istnieje fizyczna możliwość umieszczenia ww. liczby dzieci w świetlicy oraz w jaki sposób jeden, ewentualnie dwóch nauczycieli (zgodnie z arkuszem organizacyjnym) ma zapewnić ich bezpieczeństwo Dyrektor wyjaśniła:

Nie ma takiej fizycznej możliwości. Tak naprawdę to nie są zajęcia świetlicowe. Jest to jedynie sprawowanie opieki nad bezpieczeństwem dzieci czekających na lekcje. Dzieci przebywają na świetlicy, ale też na korytarzu pod opieką dwóch nauczycieli. Kolejnych dwóch nauczycieli ma dyżur od 7.45 do 8.00 (jeden na parterze, a drugi na pierwszym piętrze). (akta kontroli str. 656)

Zgodnie z arkuszem organizacyjnym na rok szkolny 2018/2019 zgłoszono w świetlicy 10 grup wychowawczych, których jednak nie utworzono. (akta kontroli str. 320, 323, 524-526)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła: *Nie ma w szkole żadnych grup wychowawczych. Świetlica tak naprawdę jest dostosowana do odwozów dzieci. Te 10 grup w arkuszu organizacyjnym wpisałam na ustne polecenie pani z Kuratorium Oświaty, która twierdziła, że rubryka ta musi być wypełniona. Niestety nie pamiętam nazwiska tej pani.* (akta kontroli str. 657)

Pomimo, że zgodnie z regulaminem świetlicy szkolnej *Świetlica prowadzi dzienny rejestr frekwencji uczniów zgłaszających się do opieki*, to ww. rejestru nie prowadzono.

Dyrektor Zespołu wyjaśniła: (...) *w świetlicy jest cały czas ruch. Ciągłe przyjeżdżają lub odjeżdżają dzieci. Wówczas nauczyciel nie sprawowałby należytej opieki nad dziećmi tylko zajmował się uzupełnianiem dziennika. Pragnę podkreślić, że jesteśmy małą szkołą i nie ma u nas kierownika świetlicy.* (akta kontroli str. 532-533, 657)

Katarzyna Kondziółka, burmistrz Zawichostu, w odniesieniu do działalności świetlicy szkolnej poinformowała m.in., że środki finansowe na działalność grup świetlicy były zabezpieczone na odpowiednim poziomie obejmującym wynagrodzenie nauczycieli i działalność bieżącą (środki czystości, pomoce dydaktyczne itp.). W planach finansowych Zespołu na lata 2017 i 2018 nie planowano ich jednak w dziale 854 *Edukacyjna opieka wychowawcza*, rozdziale 85401 *Świetlice szkolne*, dlatego niemożliwe jest ich oszacowanie. Wszystkie środki na działalność świetlicy były w planie ogólnym Zespołu. Gmina Zawichost, jako organ prowadzący Zespół, nie kontrolowała warunków w jakich są realizowane są zajęcia w świetlicy, wyposażenie świetlicy w sposób oficjalny. Na bieżąco prowadzono rozmowy z Dyrektorem Zespołu. (akta kontroli str. 721-724)

11. Nierzetelne prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy biblioteki szkolnej.

Zgodnie z arkuszem organizacyjnym na rok szkolny 2018/2019 biblioteka powinna być czynna przez 9 godzin w tygodniu. Tymczasem zgodnie z *Godzinami Pracy Biblioteki Szkolnej*, wywieszonymi na drzwiach biblioteki, jest ona dostępna dla uczniów przez 8 godzin i 55 minut w tygodniu. (akta kontroli str. 88, 320-323, 459-472)

D. Sz. (osoba zatrudniona na stanowisku nauczyciela biblioteki od 1 września 2017 r.²⁹), wyjaśniła: *Nie wiem dlaczego się tak stało. Widocznie źle policzyłam godziny. Prawdopodobnie we wtorek powinnam pracować od 7.45, a nie od 7.50. Jednakże jeśli istnieje potrzeba, to zawsze otwieram bibliotekę, gdy jestem w szkole i nie mam akurat dyżuru.* (akta kontroli str. 490-493)

²⁹ Osoba ta w roku szkolnym 2017/2018 ukończyła studia podyplomowe z zakresu *Bibliotekoznawstwa i informacji naukowej*.

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że ww. osoba pomyliła się rozpisując godziny pracy biblioteki, a ona tego nie zweryfikowała. (akta kontroli str. 657)

Z powyższych niecałych 9 godzin pracy biblioteki jedynie przez 2 godziny 10 minut (składa się na to osiem przerw lekcyjnych i trzykrotna możliwość wypożyczenia książek przed godziną 8.00) jest ona dostępna dla wszystkich uczniów szkoły (uczniowie z klas I-III mają dodatkową możliwość wypożyczenia książek w środę na szóstej godzinie lekcyjnej). (akta kontroli str. 88, 459-472)

D. Sz. wyjaśniła, że to nie ona układa plan i tylko się do niego dostosowuje. (akta kontroli str. 490-493)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła: *tak wynika z planu lekcyjnego, że dzieci najczęściej mogą wypożyczać książki tylko na przerwach lub przed lekcjami.* (akta kontroli str. 657)

Na pytanie jakie czynności wykonywane są przez 5 godzin pracy w bibliotece, kiedy nie jest ona dostępna dla uczniów, D. Sz. odpowiedziała, że *uzupełnia brakujące karty książkowe, okłada książki, skleja je i wykonuje wszystkie inne polecenia dyrektora (np. pójście na zastępstwo do klasy, w której nie ma nauczyciela).* (akta kontroli str. 490-493)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że *czasami wykorzystuje panią D. Sz. na zastępstwa za innego nauczyciela (choroba, urlop, sprawy osobiste). Wykonuje w tym czasie inne sprawy biblioteczne, np. porządkowanie księgozbioru.* (akta kontroli str. 658)

W Szkole nie prowadzono inwentarzu zbiorów bibliotecznych, a jeśli już to miał on formę szczątkową. (akta kontroli str. 480-483)

D. Sz. wyjaśniła, że nie prowadzi inwentarza, gdyż nie sądziła, że jest to aż tak istotne. *Postaram się dokształcić jak powinno się prowadzić księgę inwentarzową, prowadzić ją już prawidłowo dla nowo pozyskiwanych książek, a książki, które już znajdują się w bibliotece sukcesywnie uzupełniać w inwentarzu.* (akta kontroli str. 490-493)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła: *do tej pory nikt nie kontrolował w taki sposób biblioteki szkolnej. Nawet przez myśl mi nie przeszło, że można nieprawidłowo prowadzić inwentarz.* (akta kontroli str. 658)

Odrębną analizą objęto wydanie podręczników szkolnych 16 uczniom klasy VII w roku szkolnym 2017/2018. (akta kontroli str. 477-478, 524)

W jej wyniku stwierdzono, że:

Z wpisów w zeszycie, który zgodnie z oświadczeniem dyrektora szkoły, jest księgą inwentarzową podręczników szkolnych, wynika że przyjęto 18 kompletów podręczników do nauki języka angielskiego, języka niemieckiego, biologii oraz 17 kompletów do matematyki.

D. Sz. wyjaśniła: *Nie wiem dlaczego tak się stało, może jest to moje przeoczenie. Czasami nauczyciel potrzebuje dodatkowego kompletu. Wiem, że były jakieś zwroty podręczników, ale nie odnotowałam tego w ww. zeszycie.*

Z kart bibliotecznych wynika, że książki do matematyki wypożyczono 13 uczniom, do biologii – 12, do historii – 9, do chemii – 12, do fizyki – 14, do angielskiego – 9, do niemieckiego – 10, do polskiego – 10, do geografii – 14, do plastyki – 13, do informatyki – 14.

D. Sz. wyjaśniła: *Na pewno wszystkie podręczniki wydałam bo jest to sprawa priorytetowa. Przez zaniedbanie nie wpisałam tego faktu do kart bibliotecznych.*

Zgodnie z kartami bibliotecznymi ten sam podręcznik do chemii oraz do fizyki wypożyczono dwóm różnym uczniom. Ponadto jednemu uczniowi wypożyczono dwie takie same książki do nauki niemieckiego. D. Sz. nie potrafiła tego wyjaśnić.

Uczniom klasy VII należało wydać podręczniki do nauki 12 przedmiotów. Z kart bibliotecznych wynika, że tylko czterem uczniom wydano komplet podręczników. Ponadto jednemu z uczniów wydano podręczniki do nauki 5 przedmiotów, dwóm do

7 przedmiotów, dwóm do 8 przedmiotów, jednemu do 10 przedmiotów, a sześciu uczniom do 11 przedmiotów.

D. Sz. wyjaśniła: *Przez moje niedociągnięcie nie odnotowałam w kartach bibliotecznych (...) faktu wydania podręczników.*

Ponadto D. Sz. nie była w stanie wytłumaczyć dlaczego zgodnie z kartami bibliotecznymi 13 podręczników do muzyki wydano uczniom dwa razy: 1 i 14 września 2017 r.

Nie dokonywano wpisu wydania podręczników szkolnych chronologicznie i na bieżąco. Np. zgodnie z chronologią wpisów do karty bibliotecznej jednego z uczniów – 14 września 2017 r. wypożyczył on pozycję nr 1570, następnie 4 września 2017 r. wypożyczył komplet podręczników (w tym także pozycje nr 1570 oraz pozycje 1463, którą tego samego dnia wypożyczono także innemu uczniowi), a następnie 1 września wypożyczył on kolejne 6 pozycji (w tym po raz trzeci pozycję nr 1570). Przykład drugi: uczeń 14 września wypożyczył jeden podręcznik, następne wpisy w karcie bibliotecznej to 9 października 2017 r., 10 listopada 2017 r., 26 lutego 2018 r., kiedy uczeń prawdopodobnie wypożyczał książki niebędące podręcznikami i kolejny wpis z datą 1 września 2017 r. kiedy wypożyczył kolejne podręczniki.

D. Sz. wyjaśniła: *Na pewno nie wpisałam ich 1 września 2017 r. Sukcesywnie uzupełniałam karty biblioteczne w odniesieniu do podręczników i wydawało mi się, że one powinny być z datą 1 września niezależnie od dnia wpisu. Nie pomyślałam, że dziwnie to wygląda, że data 1 września 2017 r. umieszczona jest na karcie bibliotecznej po dacie np. 26 lutego 2018 r.*

Odnośnie zaś niedokonywania wpisów w karcie bibliotecznej w dniu faktycznego wydania uczniowi książek podała w wyjaśnieniach: *Wydawało mi się, że najważniejsze jest, aby uczeń miał podręcznik. Mniej istotnym, wg mnie jest, czy dokonałam wpisu do karty bibliotecznej, czy nie. Postaram się już dokonywać wpisów na bieżąco.* (akta kontroli str. 477-478, 482-493)

Dyrektor Zespołu, której przedstawiono ww. nieprawidłowości dotyczące funkcjonowania biblioteki szkolnej w wyjaśnieniach podała m.in. *Jest to zaniedbanie nauczyciela. Jednak, kiedy przekazywano bibliotekę pani D. Sz. na początku września 2017 r. to nie zrobiono tego np. stosownym protokołem. Trudno więc teraz określić, kto dokładnie jest odpowiedzialny za powstałą sytuację. Przyznaję, że niedostatecznie sprawowałam nadzór nad pracą biblioteki, ale nie byłam świadoma takich zaniedbań. (...) bezgranicznie ufam nauczycielowi. Nigdy nie przeprowadzałam kontroli biblioteki szkolnej.* (akta kontroli str. 657-659)

12. Niezgłoszenie stosownym aneksem jednej ze zmian w arkuszu organizacyjnym szkoły.

W aneksie nr 1/2017/18 do arkusza organizacji pracy Szkoły na rok szkolny 2017/2018 złożonym do Urzędu Miasta i Gminy w Zawichoście nie zgłoszono, że ujęto jedną godzinę świetlicy jednemu z nauczycieli. (akta kontroli str. 82, 289-292, 308-309)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że *przeoczyła ten fakt.* (akta kontroli str. 657)

13. Nieokreślenie w statucie szkoły:

- organizacji dodatkowych zajęć dla uczniów, zwiększających szanse ich zatrudnienia;
- form opieki i pomocy uczniom, którym z przyczyn rozwojowych, rodzinnych lub losowych jest potrzebna pomoc i wsparcie,

co stanowiło naruszenie art. 98 prawa oświatowego, odpowiednio: ust.1 pkt. 13 i ust. 1 pkt. 22. W Statucie znajdują się jedynie zapisy, że zadaniem szkoły jest w szczególności: organizowanie dodatkowych zajęć edukacyjnych zgodnie z obowiązującymi przepisami (§ 5 pkt 4 Statutu); otaczanie na wniosek rodzica, pedagoga szkolnego bądź dyrektora szkoły, opieką uczniów w trudnej sytuacji

materialnej i życiowej przy współpracy z gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej (§ 5 pkt 17 Statutu). (akta kontroli str. 12-13).

Dyrektor Zespołu wyjaśniła: *Odnosnie szans zatrudnienia to opisano to w § 26 statutu. Co do form opieki i pomocy uczniom, którym z przyczyn rozwojowych, rodzinnych lub losowych jest potrzebna pomoc i wsparcie, to (...) stanowi o tym zapis § 31 ust 1 pkt 7 statutu.* (akta kontroli str. 602)

Tymczasem § 26 statutu odnosi się do wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego i głównych zadań szkoły w tym zakresie. Nie ma w nim zapisów dotyczących organizacji dodatkowych zajęć dla uczniów. Zgodnie z § 31 ust 1 pkt 7 statutu do zadań pedagoga szkolnego należy pomoc wychowawcom klas w działaniu na rzecz zorganizowania opieki i pomocy materialnej uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Zapis ten, zdaniem NIK, nie wyczerpuje w pełni definicji form opieki, a co do pomocy wskazuje jedynie na pomoc materialną. (akta kontroli str. 37,43)

14. Składanie zamówienia na podręczniki szkolne pomimo niezaopiniowania i nieprzyjęcia ich przez radę pedagogiczną.

W Szkole podręczniki szkolne zamawiano w czerwcu, przed zakończeniem roku szkolnego. Tymczasem zaopiniowanie i przyjęcie zestawu podręczników szkolnych na lata szkolne 2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019 miało miejsce na posiedzeniach Rady Pedagogicznej Zespołu odpowiednio w dniach: 29 sierpnia 2016 r., 29 sierpnia 2017 r. i 28 sierpnia 2018 r. (akta kontroli str. 252-254, 654, 716)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła: *To prawda, że formalne przyjęcie zestawu podręczników miało miejsce po tym jak podręczniki dotarły do szkoły. Jednak byłoby dziwnym, gdyby Rada Pedagogiczna nie zaopiniowała pozytywnie wcześniej zaproponowanych podręczników, dlatego też podejmowałam decyzje o zamawianiu podręczników na podstawie przedkładanych propozycji. Postaram się, aby opiniowanie i przyjęcie zestawu podręczników szkolnych na kolejne lata szkolne miało miejsce na czerwcowej radzie pedagogicznej, jeszcze przed złożeniem zamówienia.* (akta kontroli str. 716)

15. Opracowany 26 września 2011 r. i obowiązujący obecnie w Szkole Regulamin Rady Pedagogicznej Zespołu Szkoły i Przedszkola oparty jest o archiwalny już art. 43 ust.2 ustawy o systemie oświaty. (akta kontroli str. 262-270)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że nie zmieniono Regulaminu Rady Pedagogicznej w związku ze zmianami w prawie oświatowym (art. 73 ust. 2 ustawy z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe) przez niedopatrzanie. Na najbliższym posiedzeniu rady pedagogicznej problem ten zostanie poruszony i z pewnością zostanie zmieniona podstawa prawna, na mocy której obowiązywać będzie ww. regulamin. (akta kontroli str. 661)

16. Nieaktualizowanie strony internetowej Szkoły.

Na stronie internetowej Szkoły ostatnie wydarzenia z życia szkoły są z roku szkolnego 2015/2016. Ostatnim wpisem w zakładce *Konkursy i turnieje* jest Ogólnopolski Konkurs Logicznego Myślenia z 12 marca 2014 r. Wykaz nauczycieli jest nieaktualny, skład samorządu uczniowskiego jest z roku 2013/2014, wykaz podręczników szkolnych jest z roku 2014/2015. Brak jakichkolwiek informacji związanych ze zmianami w systemie oświaty. Z dokumentów bieżących na stronie internetowej znajduje się tylko statut szkoły i plan lekcji. (akta kontroli str. 494-523)

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że są problemy z dostępem do domeny tej strony wynikające z przegapienia terminu w opłatach za tę stronę internetową. Odpowiedzialnym za prowadzenie tej strony jest pan od informatyki. Trudno mi odpowiedzieć dlaczego nie wpłynęłam skutecznie na nauczyciela, aby aktualizował

stronę na bieżąco. Dołożę starań, aby strona jak najszybciej została zaktualizowana. Biorę pod uwagę zmianę osoby odpowiedzialnej za prowadzenie strony internetowej szkoły. (akta kontroli str. 601)

Osobą odpowiedzialną za wszystkie powyższe nieprawidłowości jest Marzena Drobiazg, Dyrektor Zespołu. Ponadto osobą odpowiedzialną za nieprawidłowości związane z prowadzeniem biblioteki szkolnej jest D. Sz.

OCENA CZĄSTKOWA

W Szkole funkcjonował aktualny i prawidłowo przyjęty statut. Nie zawierał on jednak pełnych dwóch elementów określonych w przepisach prawa oświatowego. Jeden z dokumentów regulujących pracę Szkoły, został przyjęty na podstawie archiwalnego już art. 43 ust.2 ustawy o systemie oświaty.

Stan zatrudnienia nauczycieli był adekwatny do potrzeb szkoły wynikających z realizowanych zadań dydaktyczno-wychowawczych i opiekuńczych. Nie wystąpiły negatywne zjawiska związane ze zwolnieniami czy redukcją etatów, a działania dyrektora w zakresie diagnozowania ewentualnych braków kadrowych pozwoliły pozyskać nauczycieli o odpowiednich kwalifikacjach. Zatrudnieni nauczyciele posiadali odpowiednie do realizowanych zajęć edukacyjnych kwalifikacje. Wyodrębnione na szkolenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli środki finansowe nie były wykorzystywane w pełnej wysokości. Co więcej, Dyrektor Zespołu składała wnioski o zmniejszenia środków na szkolenia. W wyniku tych działań nauczyciele nie podnosili swojej wiedzy ogólnej i zawodowej poprzez uczestnictwo w szkoleniach związanych z wprowadzanymi zmianami w systemie oświaty. Prawidłowo zorganizowano obowiązkowe zajęcia dydaktyczno-wychowawcze i w związku z wprowadzeniem zmian w systemie oświaty nie nastąpiło w tym zakresie pogorszenie warunków kształcenia dla uczniów. Oferta zajęć pozalekcyjnych nie została po 1 września 2017 r. ograniczona. Kształcenie prowadzono na podstawie prawidłowo dopuszczonych programów nauczania i podręczników szkolnych, jednakże w dniu rozpoczęcia roku szkolnego 2017/2018 nie wszyscy uczniowie dysponowali kompletem podręczników i materiałów edukacyjnych. Zamówień na podręczniki szkolne dokonywano przed zaopiniowaniem i przyjęciem ich przez radę pedagogiczną.

W Szkole nie przestrzegano w pełni zasad higieny pracy umysłowej. Długość dwóch przerw lekcyjnych była zbyt krótka. Jedna 5-minutowa nie zapewniała uczniom możliwości usunięcia zmęczenia mogącego wystąpić w toku zajęć lekcyjnych, a druga 15-minutowa nie pozwalała, w ocenie NIK, na komfortowe spożycie posiłku. Ponadto wystąpiły przypadki kumulowania zajęć, gdzie dominuje praca statyczna i długotrwała koncentracja (matematyka, fizyka, chemia).

W Szkole znajdują się sale lekcyjne (pomieszczenia do realizacji zadań dydaktycznych) wyposażone w sposób umożliwiający realizację podstawy programowej. Jednak poza pracownią polonistyczną są to pracownie łączone. Nie zapewniono w pełni uczniom, zgodnie z ich wzrostem, wiekiem i potrzebami, możliwości ergonomicznego korzystania ze mebli szkolnych.

Nie w pełni zapewniono też bezpieczny i higieniczny pobyt uczniów zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach. W sanitariatach przeznaczonych dla uczniów brak było środków higieny osobistej. Część misek WC była uszkodzona w dniu przeprowadzania oględzin.

W Szkole nie utworzono gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

W związku z wprowadzonymi zmianami w systemie oświaty nie nastąpiło pogorszenie warunków lokalowych, w przypadku dostępności do pracowni przedmiotowych, sali gimnastycznych czy biblioteki szkolnej. Przed 1 września 2017 r. powierzchnia najmniejszej sali podzielona przez liczbę uczniów

najliczniejszego oddziału klasowego wynosiła 2,95 m², a po 1 września 2017 r. 1,50 m².

Pogorszeniu uległa dostępność do przestrzeni świetlicy szkolnej (pełniącej także funkcję jadalni). Powierzchnia świetlicy zmniejszyła się z 49,3 m² do 18,4 m². Ponadto w świetlicy nie zapewniono bezpieczeństwa uczniom w sposób należyty. Dzieci przebywały też poza świetlicą, tj. na korytarzu, a liczba nauczycieli opiekująca się dziećmi była zbyt mała. W Szkole nierzetelnie prowadzono też dokumentację dotyczącą pracy świetlicy, a także biblioteki szkolnej.

Na zajęciach z informatyki nie wszyscy uczniowie mieli dostęp do osobnego stanowiska komputerowego. Ponadto nie zabezpieczono komputerów dostępnych dla uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

Strona internetowa Szkoły nie była aktualizowana.

Nie aktualizowano Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego oraz nie dostosowano jej do przekształcenia Szkoły z sześcioletniej w ośmioletnią

W Szkole dokonywano przeglądu budynku i terenu wokół Szkoły, jednak przegląd ten nie wyczerpywał w pełni zakresu kontroli wymaganego stosownym rozporządzeniem. Protokołu z przeglądu nie przekazywano organowi prowadzącemu.

OBSZAR

3. Współpraca z instytucjami przy wprowadzaniu zmian w systemie oświaty.

Opis stanu faktycznego

Dyrektor Zespołu:

- a) nie podejmowała działań na rzecz realizacji zdiagnozowanych potrzeb szkoły wynikających z konieczności wprowadzenia reformy oświaty (np. sporządzone analizy dotyczące potrzeb szkoły w zakresie warunków lokalowych, kadrowych, organizacyjnych wynikających z wprowadzanej reformy; wnioski do organu prowadzącego);
- b) nie współpracowała z instytucjami współodpowiedzialnymi za wdrożenie reformy w szczególności: organem prowadzącym, kuratoriami oświaty (poza działaniami obligatoryjnymi) i Ministerstwem Edukacji Narodowej;
- c) nie podjęła działań w ramach współpracy z instytucjami na rzecz wprowadzenia zmian w systemie oświaty. (akta kontroli str. 611)

W wyjaśnieniach stwierdziła, że w związku z tym, że warunki lokalowe zostały zapewnione kolejnym rocznikom, to nie widziała takiej potrzeby. (akta kontroli str. 660-661)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Dyrektor Zespołu nie wykazała inicjatywy współpracy z instytucjami odpowiedzialnymi za wprowadzenie reformy, w szczególności: organem prowadzącym i organem nadzoru pedagogicznego.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

1. NIK zwraca uwagę na zbyt wczesną i zbyt krótką przerwę obiadową. Zdaniem NIK tak wczesne podawanie obiadu uczniom (10.30) negatywnie wpływa na

wyrobinienie nawyku spożywania posiłków o odpowiedniej porze i zaburza prawidłowe przerwy pomiędzy poszczególnymi posiłkami. Ponadto 15 minutowa przerwa jest zbyt krótka.

Podkreślić należy, że z dożywiania korzysta w szkole 64 dzieci, a na świetlicy pełniącej funkcję jadalni znajduje się jedynie 16 krzeseł. Dzieci powinny zatem spożywać posiłki w czterech 16-osobowych grupach. Pomijając już czas dojścia dzieci do świetlicy oraz czas przeznaczony na powrót do sal lekcyjnych na spożycie posiłku każde z dzieci ma 3 minuty i 45 sekund. W ocenie Dyrektor szkoły *fizycznie jest to możliwe i dzieci spokojnie spożywają posiłek w tym czasie*. Ponadto dodała, że *dzieci korzystają też z dwóch stolików znajdujących się na korytarzu przed świetlicą*.

NIK nie podziela jednak opinii Dyrektora szkoły. Dzieci powinny mieć zapewniony odpowiednio długi czas na spożycie posiłku, co jest jednym z elementów dbania o dobre zdrowie. Zbyt szybko jedzone posiłki mogą prowadzić do otyłości.

W trakcie oględzin stwierdzono ponadto, że w tygodniowym jadłospisie jednego dnia zaproponowano dzieciom drożdżówkę z herbatą. Dyrektor szkoły zgodziła się ze stwierdzeniem, że nie spełnia to wymogu zapewnienia dzieciom ciepłego posiłku, ale taki posiłek zdarza się sporadycznie i jest na prośbę dzieci. Dodała, że często jest tak, że taki posiłek dzieci zjedzą chętniej niż zupę. (akta kontroli str. 320, 323, 460, 462, 466, 471, 526, 549, 660, 710)

Zdaniem NIK takie podejście dzieci może potwierdzać fakt, iż przerwa obiadowa jest zbyt wczesna (dziecko nie ma jeszcze ochoty na obiad) i zbyt krótka (drożdżówkę łatwiej skosztować poza miejscem do tego przeznaczonym).

2. W wyniku adaptacji pomieszczeń na sale lekcyjne, po 1 września 2017 r. zlikwidowano salę zabaw („Radosna szkoła”). W związku z tym, że sprzęt będący na wyposażeniu sali zabaw przeniesiono do sali fitness, to także ona jest wykorzystywana w bardzo ograniczonym zakresie. W rezultacie dzieci zostały pozbawione możliwości korzystania z dwóch sal rekreacji. Także świetlicę przeniesiono do dużo mniejszej sali.

3. Należy podjąć starania motywujące nauczycieli do uczestnictwa w formach doskonalenia zawodowego, a tym samym w większym stopniu wykorzystywać środki finansowe przeznaczone na szkolenia.

4. Zdaniem NIK należy rozważyć dokumentowanie daty wpływu podręczników szkolnych oraz umieszczanie zestawu aktualnie obowiązujących podręczników także na stronie internetowej Szkoły.

Wnioski

1. Przeprowadzenie inwentaryzacji majątku szkolnego zgodnie z art. 26 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości.
2. Dostosowanie ławek i krzeseł do wzrostu uczniów.
3. Uwzględnienie zasad higieny pracy umysłowej przy organizacji zajęć uczniom.
4. Zapewnienie środków higieny osobistej w sanitariatach przeznaczonych dla uczniów.
5. Dostosowanie statutu do wszystkich wymogów prawa oświatowego.
6. Zapewnienie wszystkim uczniom dostępu do osobnego stanowiska komputerowego.
7. Dokonywanie kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, oraz określenie kierunków ich poprawy zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia

2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.

8. Dostosowanie Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego i aktualizowanie jej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów.
9. Prowadzenie dzienników zajęć lekcyjnych i dzienników zajęć świetlicowych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji.
10. Zinwentaryzowanie zbiorów bibliotecznych.
11. Wypełnianie kart bibliotecznych na bieżąco.
12. Dokonywanie zmian w arkuszu organizacyjnym stosownym aneksem.
13. Składanie zamówienia na podręczniki szkolne, które zostały zaopiniowane i przyjęte przez radę pedagogiczną.
14. Dostosowanie Regulaminu Rady Pedagogicznej do aktualnie obowiązujących przepisów prawa.
15. Aktualizowanie strony internetowej Szkoły.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, styczeń 2019 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Dyrektor
Grzegorz Walendzik

Kontroler:

specjalista kontroli państwowej
Arkadiusz Pawlik

.....

.....

